Regeringens proposition 2013/14:66

Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen

Prop. 2013/14:66

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 16 januari 2014

Fredrik Reinfeldt

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Förverkande är ett effektivt verktyg för att komma åt de vinster som brott ger upphov till, inte minst vinster från organiserad brottslighet. Ett nära samarbete över gränserna är många gånger en förutsättning för att kunna komma åt dessa brottsvinster.

I propositionen föreslås att Kronofogdemyndigheten ska få ansöka om verkställighet av svenska beslut om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet, s.k. utvidgat förverkande, i den eller de medlemsstater i EU där den dömde har tillgångar. Med utvidgat förverkande avses förverkande av utbyte från den dömdes brottsliga verksamhet, utan att egendomen kan knytas till ett visst konkret brott.

Vidare föreslås att beslut om utvidgat förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat under vissa förutsättningar ska få verkställas i Sverige.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 3

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen 4

3 Ärendet och dess beredning 9

4 Bakgrund 10
- 4.1 Allmänt om förverkande 10
- 4.2 Utvidgat förverkande 11
  - 4.2.1 Förverkanderambeslutet 11
  - 4.2.2 Brottsbalkens bestämmelser om utvidgat förverkande 11
- 4.3 Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande 12
  - 4.3.1 Genomförandet av rambeslutet i Sverige 12
  - 4.3.2 Utestående frågor 13

5 Överväganden och förslag 14
- 5.1 Ett utvidgat tillämpningsområde för lagen om verkställighet av beslut om förverkande 14
- 5.2 Skäl för att vägra erkännande och verkställighet av utländska beslut om utvidgat förverkande 19
- 5.3 Behöriga myndigheter 26
  - 5.3.1 Verkställighet i en annan medlemsstat i EU 26
  - 5.3.2 Verkställighet i Sverige 27
- 5.4 Förfarandet vid verkställighet i Sverige 31
- 5.5 Upphävande av en verkställbarhetsförklaring 38
- 5.6 Återkallande av Sveriges förklaring samt ny underrättelse 40

6 Ikraftträdande 40

7 Förslagets konsekvenser 41

8 Författningskommentar 42

Bilaga 1 Förverkanderambeslutet 50

Bilaga 2 Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande 53

Bilaga 3 Promemorians lagförslag 73

Bilaga 4 Förteckning över remissinstanserna 77

Bilaga 5 Lagrådsremissens lagförslag 78

Bilaga 6 Lagrådets yttrande 83

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 januari 2014 86

Rättsdatablad 87

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

dels att 1 kap. 2 och 3 §§, 3 kap. 4, 5, 8, 15 och 16 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 14 § ska lyda ”Överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring”,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 11 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
Med ett svenskt beslut om förverkande avses i denna lag ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut om förverkande	
1. som avser utbyte av ett brott, eller vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott eller värdet av det mottagna, eller	
2. som avser egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott, som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som annars varit föremål för brott.	
Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken.	Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. *1 b eller* 4 § brottsbalken.
3 §	
Med ett utländskt beslut om förverkande avses i denna lag ett straff eller en åtgärd enligt ett lagakraftvunnet beslut, som har meddelats av en domstol i en annan medlemsstat i Europeiska unionen efter rättegång på grund av brottslig handling och som innebär ett slutligt berövande av egendom när domstolen förklarat att egendomen	
1. utgjort vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning,	
2. utgjort hjälpmedel vid ett brott, *eller*	2. utgjort hjälpmedel vid ett brott,
3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2	3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2

om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott.

om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott, *eller*

4. har förverkats med stöd av andra bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande än sådana som anges i 3.

Denna lag ska inte tillämpas på utländska beslut om förverkande som innebär återställande av egendom till rättmätig ägare.

3 kap.

Behörig myndighet

Kronofogdemyndigheten prövar om *ett* beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige.

Behöriga myndigheter

4 §

Kronofogdemyndigheten prövar om beslut om förverkande *enligt 1 kap. 3 § första stycket 1–3* ska erkännas och verkställas i Sverige.

Tingsrätten prövar, efter ansökan från Kronofogdemyndigheten, om beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 ska erkännas och verkställas i Sverige. Kronofogdemyndigheten får dock, innan den gett in en ansökan till rätten, med stöd av 10 § besluta att en verkställbarhetsförklaring enligt 8 § inte ska meddelas.

I fråga om tingsrättens behörighet enligt andra stycket tillämpas 18 kap. 1 § utsökningsbalken.

5 §

Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten *för erkännande och verkställighet*. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

8 §

Om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska

Om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska *den*

Kronofogdemyndigheten besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.	*myndighet som är behörig enligt 4 §* besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgifter om

1. det belopp i svensk valuta eller den egendom som verkställigheten ska avse,

2. huruvida beslutet får verkställas enligt 2 § andra stycket första meningen, och i så fall med beloppet angivet i svensk valuta,

3. hur beslutet ska verkställas, om det finns andra beslut om förverkande eller ett eller flera beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande, samt

4. hur den mot vilken förklaringen gäller kan överklaga verkställbarhetsförklaringen.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. *Verkställbarhetsförklaringen* ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.	Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. *En verkställbarhetsförklaring som har meddelats av Kronofogdemyndigheten* ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.
	11 a §
	För beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 gäller, utöver vad som anges i 10 och 11 §§, att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas om
	1. den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande varken motsvarar ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex år eller mer, eller något av de brott som räknas upp i 36 kap. 1 b § andra och tredje styckena brottsbalken,
	2. brottet inte är av beskaffenhet att kunna ge utbyte,
	3. det varken av beslutet om förverkande eller av krav som uppställs i den andra medlemsstatens lag framgår att den statens domstol har bedömt att den förverkade egendomen härrör från

brottslig verksamhet, eller

4. beslutet om förverkande inte riktar sig mot någon av de personer som anges i 36 kap. 5 a § brottsbalken.

En verkställbarhetsförklaring avseende beslut som anges i första stycket får inte meddelas om det är oskäligt.

15 §

En verkställbarhetsförklaring ska upphävas om

1. det framkommer att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige,
2. beslutet om förverkande avser viss egendom och denna inte påträffas här i landet,
3. egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa beslutet om förverkande,
4. nåd har beviljats eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen har meddelats,
5. beslutet om förverkande i sin helhet är verkställt i en annan stat, eller
6. begäran om verkställighet av beslutet om förverkande återkallas.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning *enligt 14 §*, fatta beslut i de fall rätten har fastställt *förklaringen* och det är fråga om *att upphäva denna* enligt första stycket 1.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver *i* de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning, fatta beslut *om upphävande* i de fall rätten har *meddelat förklaringen eller* fastställt *Kronofogdemyndighetens förklaring* och det är fråga om *upphävande* enligt första stycket 1.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits såvitt möjligt återgå.

16 §

För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten *avgör ett ärende* eller upphäver en *verkställbarhetsförklaring* ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.	För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten *beslutar att inte meddela en verkställbarhetsförklaring* eller upphäver en *sådan förklaring,* ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.

För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet gäller bestämmelserna i 18 kap. utsökningsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

3 Ärendet och dess beredning

Den 6 oktober 2006 antogs rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande (rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande, EUT L 328, 24.11.2006, s. 59). Rambeslutet har därefter i viss begränsad omfattning ändrats genom rådets rambeslut 2009/299/RIF om ändring av rambesluten 2002/584/RIF, 2005/214/RIF, 2006/783/RIF, 2008/909/RIF och 2008/947/RIF och om stärkande av medborgarnas processuella rättigheter och främjande av tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande på ett avgörande när den berörda personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen (EUT L 81, 27.3.2009, s. 24). Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande har genomförts i svensk rätt i huvudsak genom lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (lagen om verkställighet av beslut om förverkande, prop. 2010/11:43, bet. 2010/11:JuU16, rskr. 2010/11:186) och förordningen (2011:578) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (förordningen om verkställighet av beslut om förverkande). Lagen och förordningen trädde i kraft den 1 juli 2011.

Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande konstaterades att det fanns behov av att ytterligare överväga i vilken omfattning vissa utländska beslut om förverkande av utbyte av en inte närmare preciserad brottslig verksamhet, s.k. utvidgat förverkande, ska kunna erkännas och verkställas i Sverige. Mot bakgrund därav inkluderades varken svenska eller motsvarande utländska beslut om utvidgat förverkande i tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av beslut om förverkande.

Möjligheten till utvidgat förverkande infördes, för nationella förhållanden, vid genomförandet av delar av rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott (förverkanderambeslutet, EUT L 68, 15.3.2005, s. 49). Förverkanderambeslutet finns intaget som *bilaga 1* och rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande som *bilaga 2*.

Inom Justitiedepartementet har promemorian Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen (Ds 2012:51) utarbetats. I promemorian föreslås ändringar i lagen om verkställighet av beslut om förverkande. Förslaget innebär att Kronofogdemyndigheten ska få ansöka om verkställighet av svenska beslut om utvidgat förverkande i den eller de medlemsstater i EU där den dömde har tillgångar och att motsvarande beslut om utvidgat förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat ska få verkställas i Sverige. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2012/7316/BIRS).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 14 november 2013 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Lagrådet har i huvudsak godtagit förslagen, men föreslagit

vissa justeringar avseende en bestämmelse. Den aktuella bestämmelsen har utformats i linje med Lagrådets förslag. Lagrådets synpunkter bemöts i avsnitt 5.2 och i författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissens lagförslag har även några mindre språkliga ändringar gjorts.

4 Bakgrund

4.1 Allmänt om förverkande

Förverkande är enligt svensk rätt en särskild rättsverkan av brott, vilket innebär en författningsreglerad följd av ett brott som varken är en straffrättslig påföljd eller en skyldighet att betala skadestånd. Egendom som förklarats förverkad eller värdet av sådan egendom tillfaller staten om inte annat är föreskrivet. Egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller som det annars är olämpligt att sälja ska förstöras. Förverkandebeslut kan inte – med vissa undantag i specialstraffrätten – användas för att återställa egendom till den rättmätiga ägaren. Målsättningen med förverkandelagstiftningen är att ingen ska få någon ekonomisk fördel av sin brottslighet. Ett förverkande kan komma till stånd antingen genom en förverkandeförklaring av domstol eller genom ett strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot.

Förverkanden delas i svensk rätt upp i sakförverkande och värdeförverkande. Sakförverkande innebär att viss, specifik egendom förklaras förverkad, dvs. att ägaren eller rättighetsinnehavaren förlorar sin rätt till egendomen. Vid värdeförverkande förklaras i stället värdet av viss egendom eller vissa förtjänster förverkade. Ett värdeförverkande har formen av en förpliktelse för den enskilde att betala ett angivet belopp till staten.

De grundläggande reglerna om förverkande finns i 36 kap. brottsbalken. I 1–1 c §§ regleras förutsättningarna för att förverka utbyte av brott och brottslig verksamhet. Med utbyte avses både konkret egendom som någon kommit över genom brott och det uppskattade värdet av egendomen. Som utbyte av ett brott eller av brottslig verksamhet anses även egendom som har trätt i stället för utbyte, avkastning av utbyte och avkastning av det som trätt i stället för utbyte. I 2–4 §§ regleras förutsättningarna för att förverka hjälpmedel m.m. vid brott.

Sakförverkande och värdeförverkande verkställs på olika sätt. Egendom som blir föremål för sakförverkande har normalt tagits i beslag. Beslutet om förverkande är då verkställt i och med att beslutet vinner laga kraft. Har den förverkade egendomen inte tagits i beslag, är det Kronofogdemyndigheten som verkställer beslutet enligt 16 kap. utsökningsbalken. Ett värdeförverkande verkställs i huvudsak genom uppbörd eller indrivning. Uppbörd sker genom att den som förverkandebeslutet avser betalar frivilligt. Betalar personen inte frivilligt, sker indrivning. Indrivningen sköts av Kronofogdemyndigheten.

4.2 Utvidgat förverkande

4.2.1 Förverkanderambeslutet

Syftet med förverkanderambeslutet är att se till att det finns effektiva regler om förverkande av vinning av brott i alla medlemsstater i EU. Av artikel 3 i förverkanderambeslutet följer en skyldighet för varje medlemsstat att vidta åtgärder för att kunna förverka egendom som härrör från den dömdes brottsliga verksamhet, även om egendomen i fråga inte kan knytas till ett konkret brott med vanliga beviskrav. En förutsättning är att personen i fråga har dömts för ett allvarligt brott. Vilka brott som ska kunna utlösa ett sådant utvidgat förverkande, de s.k. förverkandeutlösande brotten, framgår av punkten 1. Förverkanderambeslutet anvisar vidare i artikel 3.2 medlemsstaterna tre olika alternativa modeller för att införa utökade möjligheter till förverkande enligt artikeln i nationell rätt.

Huvuddelen av de lagförslag som krävdes för att genomföra rambeslutet trädde i kraft den 1 juli 2005 (prop. 2004/05:135, bet. 2004/05:JuU31, rskr. 2004/05:237). De utökade möjligheter till förverkande som anges i artikel 3 genomfördes genom införandet av bl.a. 36 kap. 1 b § brottsbalken (prop. 2007/08:68, bet. 2007/08:JuU18, rskr. 2007/08:203). Dessa lagändringar trädde i kraft den 1 juli 2008.

För närvarande pågår ett arbete inom EU med att utarbeta ett nytt direktiv angående frysning och förverkande av utbyte av brott. Direktivet är ett led i det fortgående arbetet med att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och syftar till att ytterligare effektivisera medlemsstaternas regleringar i fråga om frysning och förverkande. När direktivet träder i kraft kommer det delvis att ersätta förverkanderambeslutets bestämmelser. Det är dock i nuläget inte klart när ikraftträdande kommer att ske.

4.2.2 Brottsbalkens bestämmelser om utvidgat förverkande

Det svenska genomförandet i 36 kap. 1 b § brottsbalken tar sin huvudsakliga utgångspunkt i den modell som anvisas i artikel 3.2 a i förverkanderambeslutet, men går i vissa avseenden längre än vad rambeslutet kräver. Detta är möjligt eftersom rambeslutet tillåter medlemsstaterna att gå utöver de minimiregler som föreskrivs.

Bestämmelsen om utvidgat förverkande i 36 kap. 1 b § brottsbalken är subsidiär i förhållande till annat utbytesförverkande och kan därför bara komma i fråga om den aktuella egendomen inte kan bli föremål för förverkande enligt andra bestämmelser. Till skillnad från vad som är fallet vid utbytesförverkande enligt 1 § fordras enligt 1 b § inte att det som förverkas kan knytas till ett visst konkret brott. Förverkande kan alltså ske även av annan egendom eller dess värde än utbyte av de brott som domen avser, om det framstår som klart mera sannolikt än att så inte är fallet att egendomen utgör utbyte av brottslig verksamhet. Det beviskrav som ställs upp i svensk rätt är därmed lägre än det som återfinns i de modeller som anges i artikel 3.2 förverkanderambeslutet, där det regleras

att nationell domstol ska vara fullständigt övertygad om att egendomen härrör från brottslig verksamhet.

Det förutsätts för tillämpningen av 36 kap. 1 b § att någon döms för ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i sex år eller mer och att det aktuella brottet har varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte. I andra stycket görs undantag från reglerna om krav på viss straffskala, genom en uppräkning av ett antal brott där förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt reglerna i första stycket också ska gälla, t.ex. människohandel och narkotikabrott. Förverkandet är en särskild rättsverkan av något av dessa s.k. förverkandeutlösande brott. Även här avviker de svenska reglerna från förverkanderambeslutet (artikel 3.1) då ett större antal brottstyper kan utlösa ett utvidgat förverkande enligt brottsbalken jämfört med vad som anges i rambeslutet. Av 36 kap. 1 b § tredje stycket framgår att även försök, förberedelse och stämpling till de angivna brotten omfattas.

I fjärde stycket stadgas att utvidgat förverkande inte får beslutas om det är oskäligt. En av de omständigheter som kan beaktas vid en sådan bedömning är om straffvärdet av det förverkandeutlösande brottet är lågt. Andra faktorer som kan beaktas vid en skälighetsprövning är om annan betalningsskyldighet, t.ex. skattetillägg, har ålagts den tilltalade eller om egendomen varit i den tilltalades besittning under lång tid (prop. 2007/08:68 s. 97).

I 36 kap. 5 a § brottsbalken regleras mot vem talan om utvidgat förverkande kan föras. Utvidgat förverkande får ske hos den dömde eller annan som medverkat till det brott som förverkandet grundas på, men en sådan talan kan även föras mot den som genom bodelning, arv, testamente eller gåva förvärvat egendomen. Även den som på annat sätt förvärvat egendomen av den dömde, och då haft vetskap om eller skälig anledning att anta att den har samband med brottslig verksamhet, ska kunna träffas av förverkandet.

4.3 Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande

4.3.1 Genomförandet av rambeslutet i Sverige

Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande innebär att beslut om förverkande som har meddelats i en medlemsstat i EU ska erkännas och verkställas i den eller de medlemsstater där personen i fråga har tillgångar. Målsättningen är att komma åt de ekonomiska vinster som brott kan ge upphov till och de hjälpmedel som använts eller har varit avsedda att användas för att begå brott, oavsett om egendomen finns i en annan medlemsstat än den i vilken förverkandebeslutet har meddelats. För en närmare redogörelse för innehållet i rambeslutet hänvisas till prop. 2010/11:43 s. 18 f.

I 1 kap. 2 och 3 §§ lagen om verkställighet av beslut om förverkande definieras vilka svenska respektive utländska förverkandebeslut som omfattas av lagens tillämpningsområde och som således kan bli föremål för verkställighet i Sverige eller inom övriga EU. I stort sett omfattas

samtliga svenska beslut om förverkande av lagens tillämpningsområde; dock med några undantag (prop. 2010/11:43 s. 43 f.).

I 2 kap. regleras frågor om verkställighet utomlands av svenska förverkandebeslut och i 3 kap. regleras frågor om verkställighet i Sverige av utländska beslut. Kronofogdemyndigheten prövar enligt 2 kap. 1 § om ett svenskt beslut om förverkande ska sändas över till en annan medlemsstat för verkställighet i den staten. Det är också Kronofogdemyndigheten som prövar om ett beslut om förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat och sänts över till Sverige ska erkännas och verkställas här (3 kap. 4 §).

Ett förverkandebeslut som sänds över till Sverige ska åtföljas av ett intyg som ska vara upprättat i enlighet med bilagan till rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande. I intyget ska i princip all den information finnas som behövs för att Kronofogdemyndigheten ska kunna pröva om beslutet får erkännas och verkställas i Sverige.

Ett förverkandebeslut ska erkännas och verkställas, under förutsättning att det inte finns några lagliga eller praktiska hinder för det. I 3 kap. 10 och 11 §§ räknas de vägransgrunder upp som Kronofogdemyndigheten har att pröva innan myndigheten meddelar en s.k. verkställbarhetsförklaring. En verkställbarhetsförklaring får, utöver de i lagen angivna vägransgrunderna, inte heller meddelas i strid med de svenska grundlagarna, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag här i landet eller unionsrättens bestämmelser om skydd för grundläggande fri- och rättigheter (prop. 2010/11:43 s. 83 f.).

Verkställbarhetsförklaringen är ett beslut om att det utländska förverkandebeslutet är verkställbart i Sverige (3 kap. 8 §). Förklaringen ersätter dock inte det utländska beslutet utan anger endast att beslutet erkänns och får verkställas i Sverige och hur detta ska ske. Den mot vilken förklaringen gäller får överklaga densamma enligt 3 kap. 14 §. För rättens prövning gäller, enligt 3 kap. 16 §, lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen).

Efter att Kronofogdemyndigheten har meddelat en verkställbarhetsförklaring ska myndigheten verkställa det utländska beslutet på samma sätt som ett svenskt beslut om förverkande. Kronofogdemyndighetens beslut under verkställigheten får överklagas enligt reglerna i 18 kap. utsökningsbalken. Vidare finns särskilda bestämmelser i lagen om verkställighet av beslut om förverkande angående nedsättning av det verkställbara beloppet (3 kap. 12 §), uppskov med verkställigheten (3 kap. 13 §) och upphävande av verkställbarhetsförklaringen (3 kap. 15 §). Därutöver finns bestämmelser om hur förverkad egendom ska hanteras och fördelas (3 kap. 17 och 18 §§).

4.3.2 Utestående frågor

Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande omfattar även beslut om utvidgat förverkande; dels beslut som har meddelats med stöd av nationella bestämmelser som genomför artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet (artikel 2 d iii), dels beslut som har meddelats med stöd

av andra bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande enligt den utfärdande statens lagstiftning (artikel 2 d iv).

Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande konstaterades att beslut enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken får anses falla in under den kategori beslut som avses i artikel 2 d iv (prop. 2010/11:43 s. 51). Regeringen ansåg att ytterligare överväganden var nödvändiga beträffande dessa beslut och lämnade därför inte några förslag i denna del. Lagen om verkställighet av beslut om förverkande kom därför endast att omfatta utländska beslut om utvidgat förverkande som beslutats med stöd av bestämmelser som motsvarar artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet (1 kap. 3 § första stycket 3 lagen om verkställighet av beslut om förverkande). I samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande lämnade Sverige med anledning härav en förklaring enligt artikel 7.5 att Sverige inte skulle erkänna och verkställa sådana beslut om utvidgat förverkande som avses i artikel 2 d iv.

En första fråga i förevarande lagstiftningsärende är således om det finns skäl att utvidga tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av beslut om förverkande till att också omfatta svenska och utländska beslut om utvidgat förverkande som avses i artikel 2 d iv, dvs. sådana beslut som meddelats med stöd av andra nationella regler än sådana som motsvarar artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet. Om en sådan utvidgning ska ske måste vidare övervägas vilka förutsättningar som ska gälla för erkännande och verkställighet av dessa förverkandebeslut i Sverige, samt hur och av vilka myndigheter prövningen ska göras.

5 Överväganden och förslag

5.1 Ett utvidgat tillämpningsområde för lagen om verkställighet av beslut om förverkande

Regeringens förslag: Tillämpningsområdet för lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen ska utvidgas till att omfatta fler beslut om förverkande. Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses beslut enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken. Med ett utländskt beslut om förverkande ska även avses sådana beslut om utvidgat förverkande som omfattas av artikel 2 d iv i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan invändningar. *Justitiekanslern* har dock påpekat att ett övergripande problem vid genomförande av förslaget om att utländska beslut ska kunna verkställas här är att det kommer att råda viss osäkerhet om vilka beslut Sverige genom den föreslagna regleringen åtar sig att

verkställa. *Rikspolisstyrelsen* har påtalat att det finns ett behov av att se över den brottskatalog som finns i 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Förverkande av utbyte av brott är ett viktigt verktyg för att komma åt de vinster som brott ger upphov till. Ett nära samarbete över gränserna är många gånger en förutsättning för att effektivt kunna komma åt brottsvinster som finns i en annan stat än den i vilken förverkandebeslutet har meddelats. Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande syftar till att utveckla detta samarbete.

En allmän utgångspunkt bör vara att de förverkandebeslut som faller inom ramarna för rambeslutets reglering i så stor utsträckning som möjligt också bör omfattas av Sveriges samarbete med andra medlemsstater i EU. Detta framhölls av regeringen i samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande (prop. 2010/11:43 s. 44 och 51 f.). Utvidgat förverkande ger utökade möjligheter att komma åt brottsvinster, särskilt de som kan kopplas till grov organiserad brottslighet. Samtidigt innebär utvidgat förverkande ett avsteg från kravet på en koppling mellan utbytet och ett konkret brott. Av rättssäkerhetsskäl krävs därför särskilda överväganden för denna kategori förverkandebeslut.

Svenska beslut om utvidgat förverkande

Utvidgat förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken är, som nämnts ovan, ett viktigt verktyg i kampen mot allvarlig brottslighet. En förutsättning för att förverkande ska vara ett effektivt verktyg är dock att besluten kan verkställas på ett framgångsrikt sätt. Det är därför angeläget att svenska beslut kan sändas över till den eller de medlemsstater i EU där den som beslutet riktar sig mot har tillgångar.

En förutsättning för att svenska beslut om utvidgat förverkande ska kunna bli föremål för verkställighet i en annan medlemsstat är att besluten omfattas av rambeslutets tillämpningsområde. Definitionen av de beslut som omfattas framgår av artikel 2 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande. Av punkten a följer att förverkandebeslutet ska ha fattats i samband med ett straffrättsligt förfarande. Punkten c föreskriver att förverkandebeslutet ska vara ett slutligt straff eller en slutlig åtgärd som har beslutats av domstol efter rättegång på grund av en eller flera brottsliga handlingar som innebär ett slutligt berövande av egendom. Vidare följer det av punkten d iv att sådana beslut där egendom förklarats förverkad enligt någon annan bestämmelse i den utfärdande statens lagstiftning om utökade möjligheter till förverkande, än de som anges i artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet, omfattas.

Enligt gällande svenska regler ska, om en talan om utvidgat förverkande riktas mot den tilltalade, frågan om förverkande tas upp samtidigt som åtalet. Riktas talan mot någon som inte är tilltalad för brott, gäller rättegångsbalkens regler om åtal för brott enligt lagen (2008:369) om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall. En sådan talan förutsätter att det finns en lagakraftvunnen dom i det mål där åtal för det förverkandeutlösande brottet

prövats. Det är domstol som beslutar om ett sådant förverkande. Rambeslutets krav på att beslutet om förverkande ska ha meddelats av domstol i samband med ett straffrättsligt förfarande är därmed uppfyllt.

Kravet på att beslutet om förverkande ska ha meddelats efter rättegång på grund av en brottslig handling får också anses vara uppfyllt eftersom ett svenskt utvidgat förverkande är en reaktion på det förverkande-utlösande brottet. Ett beslut enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken är en särskild rättsverkan av brott, vilket utgör en slutlig åtgärd i enlighet med rambeslutet. Av 36 kap. 17 § samma balk framgår att egendom som förverkats med stöd av 36 kap. 1 b § tillfaller staten. Rambeslutets krav på att förverkandet ska innebära ett slutligt berövande är således också uppfyllt. Slutligen kan konstateras att ett beslut enligt 36 kap. 1 b § innebär att egendom förklaras förverkad enligt andra bestämmelser än de som följer av artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet och att det därmed är ett sådant beslut som avses i artikel 2 d iv i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande (prop. 2010/11:43 s. 51).

Svenska beslut om utvidgat förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken uppfyller således de krav som anges i artikel 2 i rambeslutet och omfattas därför av rambeslutets tillämpningsområde.

Vissa medlemsstater har, i likhet med Sverige, visserligen lämnat en förklaring i enlighet med artikel 7.5 i rambeslutet med innebörd att beslut enligt artikel 2 d iv inte kommer att erkännas och verkställas i den staten. Några medlemsstater kan också ha använt sig av den möjlighet som framgår av artikel 8.2 g i rambeslutet och infört särskilda vägransgrunder kopplade till dessa beslut. Dessa faktorer kan Sverige inte råda över, men de ändrar inte bedömningen att svenska beslut om utvidgat förverkande bör inkluderas i tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av beslut om förverkande. Sverige bör utnyttja alla möjligheter att få svenska beslut om förverkande verkställda.

Det föreslås mot denna bakgrund att beslut om förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken ska inkluderas i definitionen av *ett svenskt beslut om förverkande* i 1 kap. 2 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande.

Rikspolisstyrelsen har påtalat ett behov av att se över den brottskatalog som finns i 36 kap. 1 b § brottsbalken. Förevarande lagstiftningsärende kan vare sig anses motivera eller rymma en översyn av de svenska bestämmelser som reglerar när ett förverkande får beslutas. I sammanhanget kan däremot nämnas att regeringen den 7 februari 2013 tillsatte en utredning som särskilt ska utvärdera reglerna om utvidgat förverkande (dir. 2013:14). Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2014.

Utländska beslut om utvidgat förverkande

Vissa utländska beslut om utvidgat förverkande omfattas redan av tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av beslut om förverkande (1 kap. 3 § första stycket 3) och är i dag möjliga att verkställa i Sverige (se avsnitt 4.3.2). De beslut som faller utanför tillämpningsområdet är beslut om utvidgat förverkande som avses i artikel 2 d iv i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande.

Som konstaterades i promemorian har Sverige inte kontroll över vilka förutsättningar som gäller för att beslut om utvidgat förverkande enligt artikel 2 d iv ska få meddelas i en annan medlemsstat i EU. Variationen mellan de olika medlemsstaternas regelverk i detta avseende är sannolikt stor och det är, som *Justitiekanslern* påpekat, svårt att närmare förutse vilka typer av beslut som kan bli aktuella att verkställa här om lagen om verkställighet av beslut om förverkande utvidgas till att omfatta även förverkandebeslut enligt artikel 2 d iv.

Ett alternativ skulle mot den bakgrunden kunna vara att behålla den förklaring Sverige har till artikel 7.5 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande. På så sätt skulle vi inte behöva verkställa några beslut om utvidgat förverkande som faller in under artikel 2 d iv i rambeslutet. En sådan ordning är dock inte förenlig med de principer som gäller i ett system som grundas på ömsesidigt erkännande. Sveriges allmänna utgångspunkt i samarbetet med andra stater är att bistå dessa i största möjliga utsträckning och det finns inga skäl för en annan uppfattning när det gäller beslut om utvidgade förverkanden. Tvärtom kan det vad gäller förverkande av vinster från bl.a. organiserad brottslighet anses finnas även ett svenskt intresse av att sådana beslut kan verkställas här. Annars riskerar Sverige att bli en fristad för placering av brottsvinster. Vidare kan tilläggas att vi, om vi vill att svenska beslut enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken ska verkställas i andra medlemsstater, också bör godta att åtminstone verkställa motsvarande utländska beslut i Sverige.

Utgångspunkten bör således vara att svenska myndigheter ska bistå andra staters myndigheter med verkställighet i Sverige så långt det är möjligt, i syfte att rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande ska bli ett effektivt verktyg för att komma åt de vinster som brott genererar. Det är i sammanhanget även viktigt att poängtera dels att medlemsstaterna har getts stort utrymme att själva ange förutsättningarna för att erkänna och verkställa de beslut som nu är i fråga, dels att det endast är fråga om att erkänna och verkställa sådana beslut som lever upp till övriga förutsättningar i rambeslutet. Det ska också beaktas att samtliga medlemsstater är bundna av internationella konventioner som skapar ett grundläggande skydd för de personer som blir föremål för åtgärder av nu aktuellt slag. Av skäl 9 i rambeslutet följer vidare att beslut om förverkande ska fattas i enlighet med principerna om laglighet, subsidiaritet och proportionalitet. Det finns därmed goda möjligheter att utforma reglerna så att de höga krav på förutsebarhet och rättssäkerhet som bör råda tillgodoses.

För att avskilja de utländska beslut om utvidgat förverkande som ter sig alltför främmande från svensk synvinkel är det, vilket också påpekats av Justitiekanslern, viktigt att sätta upp tydliga ramar för vilka förutsättningar som gäller för erkännande och verkställighet här. Av vikt i detta avseende blir dels hur definitionen av utländska beslut om utvidgat förverkande formuleras, för att skapa en klar och tydlig avgränsning mot de beslut som faller utanför rambeslutets tillämpningsområde, dels vilka villkor som ställs upp för att erkänna och verkställa dessa beslut. Definitionen tillsammans med villkoren kommer att avgöra vilka beslut som får erkännas och verkställas i Sverige.

I likhet med vad som föreslogs i promemorian anser regeringen att det är lämpligt att definitionen av de utländska beslut som ska omfattas liknar den vida definition som återfinns i artikel 2 d iv i rambeslutet och att den avgränsning som behövs huvudsakligen görs genom införande av tydliga villkor som definierar när det föreligger hinder mot att erkänna och verkställa besluten. På så sätt kan det säkerställas att endast beslut som framstår som acceptabla ur ett svenskt perspektiv erkänns och verkställs, trots att lagen ges ett brett tillämpningsområde.

Det föreslås mot denna bakgrund att beslut genom vilka egendom har förverkats med stöd av andra bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande enligt den utfärdande statens lagstiftning, än sådana som framgår av 1 kap. 3 § första stycket 3 lagen om verkställighet av beslut om förverkande, ska inkluderas i definitionen av *ett utländskt beslut om förverkande.* Skälen för att vägra erkännande och verkställighet i Sverige av ett sådant förverkandebeslut behandlas vidare i avsnitt 5.2.

En utvidgning av tillämpningsområdet innebär att Sverige kan återkalla den förklaring som lämnats i enlighet med artikel 7.5, om att Sverige inte erkänner och verkställer beslut enligt artikel 2 d iv i rambeslutet. Denna fråga behandlas vidare i avsnitt 5.6.

Lagändringarna beslutas med kvalificerad majoritet

När verkställigheten av svenska beslut om förverkande överlåts till en annan stat överlämnas också till denna stat en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning. Lagen om verkställighet av beslut om förverkande beslutades därför med kvalificerad majoritet i riksdagen (prop. 2010/11:43 s. 42). Förslaget att även sådana svenska förverkande-beslut som meddelats med stöd av 36 kap. 1 b § brottsbalken ska omfattas av lagen om verkställighet av beslut om förverkande innebär att området för de förvaltningsuppgifter som har överlämnats till annan stat nu utvidgas. Även de föreslagna lagändringarna bör därför beslutas med kvalificerad majoritet i riksdagen (10 kap. 8 § regeringsformen).

5.2 Skäl för att vägra erkännande och verkställighet av utländska beslut om utvidgat förverkande

Regeringens förslag: De skäl för att vägra erkännande och verkställighet som specifikt ska gälla beslut om utvidgat förverkande, ska utformas utifrån bestämmelsen i 36 kap. 1 b § brottsbalken om svenska beslut om utvidgat förverkande. En verkställbarhetsförklaring ska därmed inte få meddelas om:
- den gärning som ligger till grund för det utländska beslutet om förverkande varken motsvarar ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelsestraff i sex år eller mer, eller något av de brott som räknas upp i 36 kap. 1 b § andra och tredje styckena,
- brottet inte varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte,
- den andra medlemsstatens domstol, enligt vad som kan utläsas av förverkandebeslutet och den andra statens lag, inte bedömt att den förverkade egendomen härrör från brottslig verksamhet, eller
- beslutet om förverkande inte riktar sig mot någon av de personer som anges i 36 kap. 5 a § brottsbalken.

Vidare ska ett utländskt beslut om utvidgat förverkande inte få erkännas och verkställas i Sverige om det är oskäligt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs dock att ett utländskt beslut om utvidgat förverkande inte skulle få erkännas och verkställas i Sverige om det var *uppenbart* oskäligt. Vidare föreslogs en delvis annan reglering angående den vägransgrund som rör kravet på att det ska finnas ett samband mellan förverkad egendom och brottslig verksamhet.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Justitiekanslern* har ansett att det av rättssäkerhetsskäl kan diskuteras om inte kravet på samband mellan den förverkade egendomen och den brottsliga verksamheten bör uttryckas tydligare än vad som föreslagits i promemorian. *Svea hovrätt* har anfört att bestämmelsen om kravet på samband mellan den förverkade egendomen och brottslig verksamhet till sin lydelse ger intryck av att vara en bevisregel, trots att det anges att så inte är fallet. Såväl Justitiekanslern som *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har ifrågasatt att tröskeln vid skälighetsbedömningen har ställts vid ”uppenbart oskäligt” och inte, som i 36 kap. 1 b § brottsbalken, vid ”oskäligt”. Vidare har *Nacka tingsrätt* påpekat att det framstår som oklart om avsikten är att domstolens skälighetsbedömning ska göras uteslutande i förhållande till de minimikrav som uppställs i den utländska lagstiftningen eller om det finns förutsättningar att beakta den utländska domstolens bedömning av bevisningens höjd i det enskilda fallet. Nacka tingsrätt och *Göteborgs tingsrätt* har anfört att det är tveksamt om den information som lämnas i intyget kommer att utgöra tillräckligt underlag för domstolens prövning och att det utländska beslutet i fler fall än vad som förutsätts i promemorian kommer att behöva översättas. Nacka tingsrätt har även lämnat vissa lagtekniska förslag.

Skälen för regeringens förslag

Inledande överväganden

Det föreslås i avsnitt 5.1 att tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av beslut om förverkande ska utvidgas till att även omfatta beslut om utvidgat förverkande enligt artikel 2 d iv i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande, såväl när det gäller svenska som utländska beslut.

I 3 kap. 10 och 11 §§ lagen om verkställighet av beslut om förverkande anges när en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas. Därutöver gäller att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas i strid mot Europakonventionen och de svenska grundlagarna. En utförlig redogörelse för vägransgrunderna finns i prop. 2010/11:43 s. 71 f. Samtliga vägransgrunder kommer att gälla även beträffande sådana utländska beslut om utvidgat förverkande som nu föreslås omfattas av lagens tillämpningsområde.

Av artikel 8.2 g i rambeslutet framgår att det är tillåtet att i det enskilda fallet vägra erkännande och verkställighet av ett sådant beslut om utvidgat förverkande som omfattas av artikel 2 d iv. Bestämmelsen innehåller inga begränsningar i detta hänseende. Den verkställande staten kan således vid genomförandet av rambeslutet själv avgöra om och i så fall under vilka förutsättningar erkännande och verkställighet av sådana förverkandebeslut ska få ske.

Som angetts ovan finns en strävan om att Sverige ska bistå andra stater i så stor utsträckning som möjligt. Den vida utformningen av artikel 2 d iv gör det emellertid svårt att överblicka vilka typer av beslut som kan bli aktuella att erkänna och verkställa i Sverige. Det kan tänkas att vissa beslut avviker i stor utsträckning från de beslut som är möjliga att meddela i Sverige. Regeringen instämmer i promemorians bedömning att den prövning som ska ske bör ligga så nära den prövning som sker i ett motsvarande nationellt fall som möjligt. Detta har också påpekats av *Justitiekanslern*. Mot denna bakgrund bör de ramar som gäller för att få besluta om förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken i huvudsak även gälla för att ett utländskt beslut ska få erkännas och verkställas i Sverige.

Lagrådet har ansett att bestämmelserna i den föreslagna paragrafen, snarare än hinder mot verkställighet, får anses avse vilka ytterligare villkor för verkställighet som i detta särskilda fall uppställs av Sverige. Mot bakgrund av det har Lagrådet föreslagit att bestämmelsen ges en positiv formulering och placeras under en egen rubrik. Regeringen instämmer i att bestämmelsen i och för sig kan sägas ange villkoren för att ett utländskt beslut om utvidgat förverkande ska kunna erkännas här. Dessa villkor kan formuleras antingen som förutsättningar enligt Lagrådets förslag, eller som vägransgrunder. Regeringen anser att bestämmelsen bättre integreras i lagens systematik om den formuleras som hinder mot att erkänna och verkställa ett utländskt förverkandebeslut och placeras i anslutning till övriga vägransgrunder (jfr. 3 kap. 1, 10 och 11 §§ lagen om verkställighet av beslut om förverkande).

I de följande avsnitten redogörs närmare för de vägransgrunder som regeringen föreslår ska gälla i förhållande till ett sådant utländskt beslut om förverkande som avses i artikel 2 d iv.

En grundläggande förutsättning för att besluta om förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken är att en person har dömts till ansvar för ett brott. Detta brott brukar benämnas det förverkandeutlösande brottet. Samma krav bör gälla för att ett utländskt beslut om utvidgat förverkande ska få erkännas och verkställas i Sverige. Därutöver bör det krävas att det förverkandeutlösande brottet motsvaras av en gärning som är straffbar i Sverige. På så sätt undviks erkännande och verkställighet av förverkandebeslut som grundar sig på gärningar som ter sig alltför främmande från svensk synvinkel. Mot bakgrund av att beslut om utvidgat förverkande kan se mycket olika ut i medlemsstaterna är det rimligt att ställa upp ett allmänt krav på dubbel straffbarhet trots att ett sådant krav inte ställs upp vid erkännande och verkställighet av andra beslut om förverkande enligt aktuell lagstiftning. Kravet på dubbel straffbarhet ska avse det eller de brott som legat till grund för beslutet om utvidgat förverkande, dvs. det förverkandeutlösande brottet, och inte vilken typ av brottslig verksamhet som den förverkade egendomen härrör från.

En verkställbarhetsförklaring bör inte heller få meddelas om det förverkandeutlösande brottet är av mindre allvarligt slag. I samband med införandet av utvidgat förverkande i svensk rätt konstaterade regeringen att det rörde sig om en helt ny form av rättsverkan av brott och att viss försiktighet var påkallad (prop. 2007/08:68 s. 55). Enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken gäller att det för brottet är föreskrivet sex års fängelse eller mer. Av andra stycket följer att utvidgat förverkande kan komma ifråga även vid andra brott än sådana med sex års fängelse i straffskalan, t.ex. vid narkotikabrott enligt 1 § narkotikastrafflagen (1968:64), för vilket maxstraffet är tre års fängelse. Tredje stycket stadgar att försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som anges i första eller andra stycket också ska kunna utlösa ett förverkande. Samma begränsningar bör gälla vid erkännande och verkställighet av utländska beslut. En verkställbarhetsförklaring ska alltså inte få meddelas om det förverkandeutlösande brottet varken motsvaras av ett brott för vilket det är föreskrivet sex års fängelse eller mer, eller något av de brott som räknas upp i andra och tredje styckena i 36 kap. 1 b § brottsbalken.

I 36 kap. 1 b § brottsbalken uppställs vidare ett krav på att brottet ska ha varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte. Detta innebär att det förverkandeutlösande brottet ska ha ett vinningsrekvisit, i det enskilda fallet ha gett eller haft förutsättningar att ge utbyte trots att ett vinningsrekvisit saknas eller vara ett brott utan vinningsrekvisit men till sin karaktär sådant att det kan ge utbyte (a. prop. s. 59 f.). Kravet är ett sätt att kvalificera vilka brott som får utlösa ett utvidgat förverkande. Ett liknande krav uppställs även i artikel 3.1 b i förverkanderambeslutet. Där anges att brottet ska vara av sådan karaktär att det kan ge ekonomisk vinst. Ett motsvarande krav bör gälla för erkännande och verkställighet av utländska beslut om utvidgat förverkande enligt artikel 2 d iv. Det föreslås därför att erkännande och verkställighet av ett sådant beslut ska vägras när det förverkandeutlösande brottet inte är av beskaffenhet att kunna ge utbyte.

Enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken kan egendom förverkas trots att den inte kan kopplas till ett konkret brott. Det innebär emellertid inte att det förverkandeutlösande brottet gör det möjligt att förverka all egendom hos den dömde. Endast sådan egendom som bedöms härröra från brottslig verksamhet kan förverkas. En motsvarande koppling bör gälla i fall när Sverige ska erkänna och verkställa andra medlemsstaters beslut om utvidgat förverkande. Det är således inte aktuellt att erkänna och verkställa beslut som innebär att den dömdes egendom förverkats enbart på den grunden att han eller hon har dömts för ett allvarligt brott.

För att ett beslut om utvidgat förverkande ska kunna meddelas i Sverige måste åklagaren visa att det framstår som klart mera sannolikt att egendomen utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet. Detta innebär att det som åklagaren påstår måste vara sannolikt i sig, samt att sannolikheten för påståendet på ett tydligt sätt ska överträffa sannolikheten för att det förhåller sig på motsatt sätt. Beviskravet i 36 kap. 1 b § brottsbalken ska bedömas utifrån samtliga omständigheter i målet, bl.a. egendomens beskaffenhet, de omständigheter under vilka egendomen påträffades samt förhållandet till den aktuella personens personliga och ekonomiska förhållanden (prop. 2007/08:68 s. 95 f.).

I promemorian anfördes att det inte är rimligt att svenska domstolar vid prövningen av om ett utländskt beslut ska erkännas och verkställas här ska behöva bedöma om beviskravet i detta avseende lever upp till den nivå som krävs för att meddela ett beslut om utvidgat förverkande enligt svensk rätt. Därför föreslogs att det i denna del skulle göras avsteg från vad som gäller enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken och att något motsvarande beviskrav inte skulle införas i lagen om verkställighet av beslut om förverkande. I stället föreslogs att omständigheter som att kravet på sambandet mellan förverkad egendom och brottslig verksamhet ur svensk synvinkel varit alldeles för lågt ställt i den utfärdande staten skulle vägas in i en allmän skälighetsprövning.

Svea hovrätt har påpekat att den bestämmelse promemorian sålunda föreslagit, trots att det inte har varit avsikten, kan ge intryck av att utgöra just en bevisregel. *Justitiekanslern* har ansett att det av rättssäkerhetsskäl och för att uppnå tydligare ramar för domstolens prövning bör övervägas att i lagen om verkställighet av beslut om förverkande införa ett uttryckligt beviskrav i fråga om sambandet mellan förverkad egendom och brottslig verksamhet, såsom i 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Regeringen delar synsättet att vägransgrunderna så långt som möjligt ska motsvara rekvisiten i 36 kap. 1 b § brottsbalken. Det bör därför uttryckligen framgå av lagen att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas om det saknas koppling mellan förverkad egendom och brottslig verksamhet. Vad gäller frågan om lagen därutöver bör innehålla ett uttryckligt beviskrav kan dock framhållas att en av utgångspunkterna i ett system med ömsesidigt erkännande är att medlemsstaternas myndigheter inte ska ompröva varandras beslut. Det är dessutom av stor vikt att det förfarande som inrättas för erkännande och verkställighet av utländska beslut om utvidgat förverkande är praktiskt hanterbart. Om svenska domstolar i dessa ärenden skulle behöva göra en sådan bevisprövning som sker vid tillämpningen av 36 kap. 1 b § brottsbalken

skulle det många gånger krävas att samma bevisupptagning sker i Sverige som den som skedde i det förfarande som ledde fram till beslutet om förverkande i den andra medlemsstaten. En sådan ordning är inte önskvärd. Det bör därför inte uppställas något uttryckligt beviskrav i lagen om verkställighet av beslut om förverkande, såsom i 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Frågan är hur bestämmelsen ska utformas för att det ska bli tydligt för domstolen vilken prövning den ska göra. Regeringen instämmer i *Lagrådets* synpunkt att den omständigheten att den svenska domstolen inte ska göra någon egen prövning av den bevisning som legat till grund för förverkandebeslutet bör framgå tydligare än vad som var fallet i den lydelse som föreslogs i lagrådsremissen. Regeringen anser vidare att det, som Lagrådet föreslagit, är lämpligt att den svenska domstolen vid sin prövning utgår ifrån den utländska domstolens bedömning. Det kan dock förutsättas att det inte alltid kommer att framgå uttryckligen av förverkandebeslutet vad den utländska domstolen har gjort för eventuella bedömningar i fråga om kopplingen mellan förverkad egendom och brottslig verksamhet. Exempelvis är det fullt tänkbart att en domstol inte redovisar några skäl för sitt beslut om förverkandeyrkandet är medgivet. Om den svenska domstolen vid sin prövning enbart skulle vara hänvisad till vad som uttryckligen redovisats i förverkandebeslutet finns det därför risk för att en verkställbarhetsförklaring inte skulle kunna meddelas, trots att den utländska domstolen faktiskt har bedömt att det finns en sådan koppling. För att undvika ett sådant resultat anser regeringen att rätten, om det inte uttryckligen framgår av förverkandebeslutet att domstolen prövat kopplingen till brottslig verksamhet, även ska kunna beakta vilka krav som uppställs i den andra medlemsstatens lag i fråga om sambandet mellan den egendom som förverkas och brottslig verksamhet. Om det enligt den statens lag krävs att det finns ett sådant samband för att förverkande ska kunna ske bör det vara tillräckligt för att kunna konstatera att den utländska domstolen också har bedömt att det finns ett samband. Regeringen föreslår därför att bestämmelsen ges en delvis annan utformning än den som Lagrådet föreslagit.

Personkretsen

Ett förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken riktar sig oftast mot den som dömts för det förverkandeutlösande brottet. Det finns emellertid möjlighet att rikta ett förverkande mot vissa andra fysiska eller juridiska personer enligt bestämmelserna i 36 kap. 5 a § samma balk. Skälet för detta är att regleringen inte ska kunna kringgås (prop. 2007/08:68 s. 67 f.).

Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande innehåller inte några begränsningar avseende vem ett beslut om förverkande får riktas mot. Med hänsyn till att det saknas kunskap om mot vem ett beslut om utvidgat förverkande får riktas i andra medlemsstater är viss försiktighet påkallad när personkretsen för den nu aktuella regleringen ska avgränsas. Ett utländskt beslut om utvidgat förverkande bör därför inte få erkännas och verkställas i Sverige om förverkandet riktar sig mot någon annan än den personkrets som föreskrivs i 36 kap. 5 a § brottsbalken. Som påpekats av *Lagrådet* är det den svenska domstolen som ska

avgöra om den person som förverkandet riktar sig mot omfattas av personkretsen i nämnda bestämmelse eller inte. I avsnitt 5.4 redogörs närmare för det beslutsunderlag domstolen som regel kommer att ha tillgång till.

Skälighetsbedömningen

Ett förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken får inte beslutas om det är oskäligt. Skulle domstolen finna att ett förverkande är oskäligt kan den, beroende på omständigheterna, välja att helt underlåta att besluta om förverkande eller att besluta om partiellt förverkande. Enligt flertalet andra förverkanderegler, t.ex. enligt 36 kap. 1 § brottsbalken, gäller att förverkande inte får beslutas om det är uppenbart oskäligt. Det finns alltså ett större utrymme att underlåta att besluta om utvidgat förverkande än för annat utbytesförverkande. Mot bakgrund av de särskilda regler som gäller för utvidgat förverkande har det ansetts behövas en vidare ventil för att undvika stötande resultat (prop. 2007/08:68 s. 77).

Ett argument mot att över huvud taget införa ett skälighetsrekvisit för erkännande och verkställighet av utländska förverkandebeslut är att en skälighetsprövning kan anses mindre lämplig i ett samarbete som vilar på principen om ömsesidigt erkännande. I det straffrättsliga samarbete mellan medlemsstaterna i EU som bygger på denna princip görs normalt sett inte den sortens prövningar. Utgångspunkten är i stället att den utfärdande statens bedömningar ska godtas. I de EU-rättsliga instrument som reglerar samarbetet brukar det emellertid vara tydligt definierat vilka domar och beslut som omfattas. Så är inte fallet vad gäller nu aktuella beslut om utvidgat förverkande. Utformningen av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande innebär att många olika sorters beslut om utvidgat förverkande som har meddelats med stöd av nationella regler kan bli föremål för erkännande och verkställighet i en annan medlemsstat. En verkställande medlemsstat kan i samband med genomförandet av rambeslutet därför inte förutse vilka typer av förverkandebeslut det kan bli aktuellt att verkställa. Detta är också skälet till att rambeslutet lämnat medlemsstaterna obegränsade möjligheter att själva avgöra under vilka förutsättningar de kan tänka sig att acceptera dessa beslut.

Mot denna bakgrund föreslogs i promemorian att en verkställbarhetsförklaring inte ska få meddelas om det skulle vara uppenbart oskäligt att erkänna och verkställa ett beslut om utvidgat förverkande här. Det anfördes att skälighetsprövningar i olika sammanhang inte är främmande för svenska domstolar och att det finns ett behov av att skapa en säkerhetsventil för att undvika erkännande och verkställighet av beslut om utvidgade förverkanden som ter sig alltför främmande ur svensk synvinkel och där de nu gällande och föreslagna vägransgrunderna inte räcker till. Skälet till att nivån uppenbart oskäligt föreslogs var främst att det bedömdes att tingsrätten, utifrån det underlag som normalt kan förväntas finnas tillgängligt i ärendet, skulle kunna få svårt göra en skälighetsprövning motsvarande den som görs vid tillämpningen av 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Ingen remissinstans har ifrågasatt behovet av ett skälighetsrekvisit och regeringen delar promemorians bedömning att en sådan bestämmelse

behövs. *Justitiekanslern* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har dock anfört att det vore en enklare och mer ändamålsenlig lösning att tillämpa samma nivå som vid svenska beslut enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken, dvs. att en verkställbarhetsförklaring inte ska få meddelas om det är oskäligt. Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har särskilt framhållit att en sådan ordning bör övervägas med hänsyn till att skälighetsbedömningen enligt förslaget ska användas som en säkerhetsventil i stället för att uppställa ett uttryckligt angivet beviskrav i fråga om kopplingen mellan förverkad egendom och brottslig verksamhet.

Regeringen instämmer i vad remissinstanserna anfört och föreslår därför att en verkställbarhetsförklaring inte ska få meddelas om det är oskäligt. Även om det är en annan typ av skälighetsbedömning som ska göras i de nu aktuella ärendena än den som görs vid tillämpningen av brottsbalkens regler, kommer de svenska domstolarna att i högre utsträckning kunna få vägledning från praxis och förarbeten angående 36 kap. 1 b § brottsbalken.

I lagrådsremissen angavs som ett exempel på när det kan anses vara oskäligt att erkänna och verkställa ett utländskt beslut om förverkande att den utfärdande statens lagstiftning visserligen ställer upp ett krav på koppling mellan den egendom som förverkas och brottslig verksamhet, men att de bevisregler som har tillämpats i det specifika fallet har varit oacceptabla ur svensk synvinkel. *Lagrådet* har ansett att skälighetsbedömningen inte bör grundas på innehållet i den utländska lagstiftningen och inte heller bör aktualiseras vid prövningen av övriga punkter i föreslagna 3 kap. 11 a § lagen om verkställighet av beslut om förverkande. Regeringen anser dock att det, för att uppnå syftet med bestämmelsen, även bör finnas utrymme för att ta hänsyn till utformningen av de bevisregler som tillämpats i samband med förverkandebeslutet. I de fall det exempelvis framgår av förverkande-beslutet eller de tillämpade bevisreglerna att bevisbördan för att visa att egendomen är lagligt åtkommen har legat på den hos vilken förverkandet skett bör verkställighet kunna vägras med stöd av regeln om oskälighet. Även den omständigheten att beviskravet i den andra staten, ur svensk synvinkel, är oacceptabelt lågt bör kunna beaktas. Det är inte möjligt att ange någon exakt nivå för när beviskravet ska anses för lågt ställt, utan detta får bedömas från fall till fall. Har det legat under vad som gäller enligt överviktsprincipen (*balance of probabilities*), dvs. principen att det är mer sannolikt att egendomen härrör från brottslig verksamhet än motsatsen, kan detta föranleda att det anses oskäligt att erkänna och verkställa beslutet i Sverige.

Andra omständigheter som rätten kan ha anledning att beakta vid skälighetsbedömningen är exempelvis om den som beslutet riktas mot har ålagts annan betalningsförpliktelse i anledning av brottsligheten eller om straffvärdet för det förverkandeutlösande brottet är mycket lågt. Någon uttömmande lista på vilka omständigheter som kan bli aktuella att beakta kan dock inte lämnas, utan skälighetsprövningen ska göras utifrån en helhetsbedömning i det enskilda fallet. Det bör också understrykas att det inte är fråga om att svensk domstol ska ompröva det redan lagakraftvunna utländska beslutet. Syftet med prövningen är att skapa en säkerhetsventil för de fall då verkställighet av ett beslut ter sig alltför

främmande ur svensk synvinkel och övriga vägransgrunder inte räcker till. Regeringen delar dock inte Lagrådets uppfattning att domstolen vid sin bedömning av oskälighetsfrågan skulle vara förhindrad att väga in omständigheter, som exempelvis brottets straffvärde eller vilka bevisregler som har tillämpats, som regleras i bestämmelsens övriga punkter.

Som angetts ovan är det inte fråga om någon svensk omprövning av det utländska förverkandebeslutet och det underlag domstolen kommer att ha tillgång till i ärendet kommer också normalt sett att vara betydligt mer begränsat än det underlag domstolen har tillgång till vid prövningen av ett svenskt beslut om utvidgat förverkande. Underlaget kommer först och främst att utgöras av det intyg som bifogas det utländska beslutet om förverkande samt själva beslutet. Det är endast intyget som enligt rambeslutet måste översättas av den utfärdande myndigheten, inte det beslut som ska verkställas (prop. 2010/11:43 s. 65). För att kunna bedöma bl.a. skäligheten i att meddela en verkställbarhetsförklaring kommer det, som framhållits av *Göteborgs tingsrätt* och *Nacka tingsrätt*, dock sannolikt oftare än vad som är fallet vad gäller övriga förverkandebeslut uppstå behov av att låta översätta det utländska förverkandebeslutet och även av att begära in kompletterande underlag från den utfärdande myndigheten (se vidare avsnitt 5.4).

5.3 Behöriga myndigheter

Kronofogdemyndigheten är enligt 2 kap. 1 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande behörig myndighet när Sverige är utfärdande stat. Det innebär att det är Kronofogdemyndigheten som prövar om ett svenskt beslut om förverkande ska sändas över till en annan medlemsstat för verkställighet där. Kronofogdemyndigheten är också behörig myndighet när Sverige är verkställande stat, när det gäller såväl att erkänna som att praktiskt verkställa ett utländskt beslut om förverkande i Sverige (3 kap. 4 § samma lag).

Vid erkännande och verkställighet av utländska beslut i Sverige är det fråga om en hantering i flera led. Det utländska beslutet ska tas emot, en prövning av om beslutet är verkställbart ska ske och slutligen ska det verkställas. Rambeslutet ställer inte upp några hinder mot att en medlemsstat utser flera behöriga myndigheter. Det finns inte heller något hinder mot att olika myndigheter ansvarar för olika led. En grundläggande förutsättning är dock naturligtvis att hanteringen i alla led lever upp till en effektiv och rättssäker hantering.

5.3.1 Verkställighet i en annan medlemsstat i EU

Regeringens bedömning: Kronofogdemyndigheten bör vara behörig myndighet när det gäller att pröva om ett svenskt beslut enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken ska sändas över till en annan medlemsstat i EU för erkännande och verkställighet. Detta föranleder inte någon lagändring.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har delat promemorians bedömning eller lämnat den utan invändningar.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande får Kronofogdemyndigheten sända över ett förverkandebeslut till en annan medlemsstat inom EU om det är förenligt med rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande och om det kan antas ge fördelar vid verkställigheten av beslutet (2 kap. 1 §). Några särskilda förutsättningar för att få sända över ett beslut om utvidgat förverkande till en annan medlemsstat finns inte i rambeslutet. Det finns inte heller någon anledning att ställa upp särskilda villkor i den svenska lagen kopplat specifikt till utvidgat förverkande. Samma prövning bör således ske för att få sända över ett beslut om utvidgat förverkande till en annan medlemsstat för verkställighet som redan i dag gäller för övriga förverkandebeslut. Vid prövningen bör det dock givetvis kontrolleras om den medlemsstat som beslutet ska skickas till har lämnat en förklaring enligt artikel 7.5 rambeslutet med innebörd att beslut om utvidgat förverkande som avses i artikel 2 d iv inte kommer att erkännas och verkställas i den staten. Detta kräver inga lagändringar.

Det har föreslagits att definitionen av ett svenskt beslut om förverkande som kan bli föremål för verkställighet ska utvidgas till att omfatta beslut enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken (avsnitt 5.1). Någon gränsdragningsproblematik för den behöriga myndigheten när det gäller att avgöra vilka svenska beslut som faller inom lagens tillämpningsområde och som det kan bli aktuellt att sända över till en annan medlemsstat bör inte uppstå. I likhet med vad som redan är fallet vid andra former av förverkande, bör därför Kronofogdemyndigheten pröva om ett svenskt beslut enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken ska sändas över till en eller flera andra medlemsstater för verkställighet.

5.3.2 Verkställighet i Sverige

Regeringens förslag: Tingsrätten ska pröva om beslut om utvidgat förverkande som omfattas av artikel 2 d iv i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande är verkställbara i Sverige.

När det intyg som ska bifogas beslutet om förverkande saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om erkännande och verkställighet, får Kronofogdemyndigheten fatta beslut om att en verkställbarhetsförklaring inte ska meddelas. En förutsättning för att så ska kunna ske är dock att ärendet ännu inte har överlämnats till tingsrätten.

Behörig tingsrätt ska vara den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorian innehöll dock inte något förslag om att Kronofogdemyndigheten skulle ha behörighet att i vissa fall vägra erkännande och verkställighet.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, däribland *Kronofogdemyndigheten*, har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan invändningar. *Justitiekanslern* har framfört att en annan ordning än att prövningen sker av domstol inte är godtagbar. *Linköpings tingsrätt* har å sin sida ifrågasatt om den prövning som ska göras är av det kvalificerade slaget att det finns anledning att låta frågan prövas av domstol och därigenom frångå ett enhetligt system med Kronofogdemyndigheten som beslutande myndighet i alla verkställighetsfrågor. Vidare har Linköpings tingsrätt anfört att det, om domstol ska pröva de aktuella ärendena, med hänsyn till intresset av en enhetlig rättstillämpning och praxisbildning vore en fördel om de fåtaliga ärenden som förväntas prövas av en särskilt utsedd tingsrätt. *Föreningen Sveriges Kronofogdar* har anfört att föreningen, för det fall lagstiftaren anser att Kronofogdemyndigheten ska inta en partsställning i ärenden angående erkännande och verkställighet av utländska beslut om utvidgat förverkande, hellre ser att verkställbarhetsprövningen görs av Kronofogdemyndigheten. *Svea hovrätt* har framfört att det utifrån den föreslagna regleringen är oklart om Kronofogdemyndigheten är behörig att på formella grunder vägra erkännande och verkställighet av ett beslut som omfattas av artikel 2 d iv i rambeslutet i de fall då den utfärdande staten inte följer Kronofogdemyndighetens kompletteringsförläggande. Hovrätten anser att en sådan ordning är önskvärd.

Skälen för regeringens förslag: I samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande diskuterades olika lösningar i fråga om vilken myndighet som fick anses bäst lämpad att bedöma om ett utländskt förverkandebeslut ska få erkännas och verkställas i Sverige. Till grund för förslaget att utse Kronofogdemyndigheten låg bl.a. ställningstagandet att prövningen inte bör ske på en högre nivå än vad som är sakligt motiverat. Det framhölls också att avgörande vikt bör fästas vid det innehåll som prövningsförfarandet i praktiken innebär. Den aktuella prövningens innehåll ansågs visserligen vara mer av straffrättslig än exekutiv karaktär. Regeringen ansåg dock inte att det fanns några hinder mot att en myndighets verksamhet utvecklas och även inkluderar frågor som ligger i anslutning till dess verksamhetsområde. Slutligen framhölls fördelen med ett sammanhållet system. Eftersom Kronofogdemyndigheten föreslogs ansvara för att sända över svenska beslut till andra medlemsstater och att verkställa utländska beslut i Sverige, föll det sig naturligt att myndigheten även borde ansvara för bedömningen av om ett utländskt lagakraftvunnet förverkandebeslutet ska erkännas och verkställas i Sverige, dvs. meddela en verkställbarhetsförklaring (prop. 2010/11:43 s. 55 f.).

Det som talar för att Kronofogdemyndigheten bör utses till behörig myndighet även när det gäller nu aktuella beslut om utvidgat förverkande är att det skulle skapa ett sammanhållet system. Vissa remissinstanser har påpekat att det blir ett något spretigt system om det inte är en och samma myndighet som är behörig att fatta beslut om erkännande och verkställighet av samtliga förverkandebeslut.

Det finns emellertid även skäl som talar mot att utse Kronofogdemyndigheten till behörig myndighet att besluta i dessa ärenden. Den ordning som föreslås gälla i Sverige kommer att innebära en prövning av vägransgrunder som medför behov av att göra materiella

straffrättsliga bedömningar i betydligt större utsträckning än beträffande redan existerande vägransgrunder (se avsnitt 5.2). Prövning bl.a. av om det föreligger dubbel straffbarhet, om det förverkandeutlösandebrottet är av beskaffenhet att kunna ge utbyte och om det kan anses oskäligt att erkänna och verkställa beslutet i Sverige kommer att ligga på den myndighet som utses som behörig. Den sortens bedömningar görs normalt inte av Kronofogdemyndigheten, utan av åklagare och domstolar. Regeringen instämmer därför, i likhet med *Justitiekanslern* och *Kronofogdemyndigheten,* i promemorians bedömning att det, även om det är fråga om att erkänna lagakraftvunna domstolsbeslut, inte är lämpligt att prövningen av om dessa beslut ska erkännas och verkställas i Sverige görs av Kronofogdemyndigheten.

Några andra myndigheter än Åklagarmyndigheten eller domstolar kan därmed inte anses vara aktuella att utse. Åklagare har i dag inte någon roll i hanteringen av utländska beslut om förverkande enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande. Skälet för att denna ordning valdes var bl.a. att samarbetet på verkställighetsstadiet normalt sett ligger utanför Åklagarmyndighetens verksamhetsområde.

På annat sätt förhåller det sig med domstolarna. Enligt 3 kap. 14 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande får en av Kronofogdemyndigheten meddelad verkställbarhetsförklaring överklagas till tingsrätt. Mot denna bakgrund samt med beaktande av att det är domstol som beslutar om utvidgat förverkande i svensk rätt och att den prövning som ska ske av utländska beslut ligger relativt nära den som sker i nationella fall, framstår det som klart lämpligast att utse domstol till behörig myndighet att pröva dessa ärenden. Allmän domstol bör således pröva om ett utländskt beslut om utvidgat förverkande enligt artikel 2 d iv ska få erkännas och verkställas i Sverige.

Som S*vea hovrätt* anfört är det dock rimligt att göra ett undantag från regeln om att verkställigheten av nu aktuella förverkandebeslut ska prövas av domstol, nämligen om det intyg som ska bifogas det utländska beslutet saknas eller har sådana uppenbara brister att det inte kan ligga till grund för en prövning. För att undvika att ärenden initieras vid tingsrätten i dessa fall är den mest ändamålsenliga lösningen att Kronofogdemyndigheten i sådana fall, med stöd av 3 kap. 10 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande, kan vägra erkännande och verkställighet. Exempel på när det får anses föreligga sådana uppenbara brister är att intyget inte är översatt till något av de språk som föreskrivits eller att intyget uppenbart inte motsvarar förverkandebeslutet. Då sker ingen prövning i sak av frågan om erkännande och verkställighet och ärenden av detta slag kan närmast ses som avvisningsfall. En förutsättning är naturligtvis att Kronofogdemyndigheten dessförinnan enligt 3 kap. 7 § samma lag gett den utfärdande myndigheten tillfälle att inkomma med nödvändiga kompletteringar och att ärendet ännu inte initierats vid tingsrätten.

Vägransgrunden om formella brister i artikel 8.1 i rambeslutet avser endast brister i intyget. Att själva förverkandebeslutet saknas utgör därför inte grund för att vägra erkännande och verkställighet enligt 3 kap. 10 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande. Som konstaterades i samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande är det dock inte möjligt att i Sverige verkställa ett

utländskt förverkandebeslut utan att det aktuella beslutet finns tillgängligt. Om den utfärdande statens myndighet, trots begäran om komplettering, inte sänder över beslutet kan Kronofogdemyndigheten i stället för att fatta beslut om att inte meddela en verkställbarhetsförklaring därför avvisa verkställigheten (prop. 2010/11:43 s. 65). Detta gäller även om det i intyget har angivits att det är fråga om ett förverkandebeslut som omfattas av artikel 2 d iv i rambeslutet.

Nästa fråga är vilken eller vilka domstolar som ska pröva de nu aktuella ärendena. Enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande är det den tingsrätt som är behörig enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken som prövar ett överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring. En sådan ordning innebär att den enskildes, dvs. den person mot vilken förverkandet har beslutats, hemvist är styrande för domstolens behörighet, men att endast vissa av landets tingsrätter är utpekade att pröva ärendena. Om den enskilde inte har hemvist i Sverige är Nacka tingsrätt behörig domstol. Denna forumregel valdes för att undvika att en verkställbarhetsförklaring och övriga beslut under verkställigheten som överklagas enligt nämnda bestämmelse skulle överklagas till olika tingsrätter (prop. 2010/11:43 s. 103 f.). I promemorian föreslogs att samma forumregel skulle gälla även i fråga om vilken tingsrätt som ska vara behörig att pröva om ett utländskt beslut om utvidgat förverkande enligt rambeslutets artikel 2 d iv ska erkännas och verkställas i Sverige.

Linköpings tingsrätt har ansett att det bör utses en tingsrätt som ensam behörig att pröva samtliga de ärenden som nu är i fråga. Att antalet verkställbarhetsärenden kan bedömas bli relativt litet och att flera tingsrätter därför skulle få handlägga endast ett fåtal ärenden kan tala för att koncentrera prövningen till en särskilt utsedd tingsrätt. Regeringen har dock i flera sammanhang uttalat att koncentration av ärendetyper till viss domstol som huvudregel bör undvikas (se t.ex. prop. 2008/09:165 s. 105). Ett skäl för en sådan koncentration kan vara att ett behov av särskild kompetens inte kan tillgodoses på annat sätt (SOU 2010:44 s. 377 f.). Regeringen bedömer inte att de ärenden som nu är i fråga är av sådan karaktär att det finns behov av att utse en tingsrätt som ensam behörig domstol. Det kan vidare noteras att antalet behöriga domstolar reduceras genom den hänvisning till utsökningsbalken som föreslås. Eftersom det inte är osannolikt att den hos vilken förverkande har skett i många fall saknar hemvist i Sverige kommer dessutom en viss koncentration att ske till Nacka tingsrätt. Sammantaget anser regeringen att behörigheten inte bör koncentreras ytterligare, utan instämmer i det förslag som presenterats i promemorian i denna del. Hur ärendet ska initieras i domstol och domstolens handläggning behandlas närmare i avsnitt 5.4.

När det gäller den faktiska verkställigheten är Kronofogdemyndigheten behörig att verkställa utländska förverkandebeslut enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande och bör så vara även beträffande utländska beslut om utvidgat förverkande.

5.4 Förfarandet vid verkställighet i Sverige

Regeringens förslag: Kronofogdemyndigheten ska ansöka hos tingsrätten om rättens prövning av frågan om ett beslut om utvidgat förverkande som omfattas av artikel 2 d iv i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige.

Om tingsrätten kommer fram till att beslutet är verkställbart, ska tingsrätten meddela en verkställbarhetsförklaring.

Innan rätten beslutar att inte meddela en verkställbarhetsförklaring eller upphäver en sådan förklaring ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorian innehöll dock inte något förslag till ändring av reglerna angående rättens skyldighet att bereda Kronofogdemyndigheten tillfälle att inkomma med yttrande.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat dem utan invändning. *Kronofogdemyndigheten* och *Föreningen Sveriges Kronofogdar* har dock invänt mot förslaget att Kronofogdemyndigheten ska inta en ställning som part i de nu aktuella ärendena och *Justitiekanslern* har ansett att slutsatsen angående partsställningen behöver analyseras närmare. *Nacka tingsrätt* har anfört att det vore önskvärt att frågan om vilket ansvar tingsrätten har för att ex officio beakta säkerställandebehovet berörs i motiven. Vidare har Nacka tingsrätt framhållit att rättens skyldighet att ge Kronofogdemyndigheten tillfälle att yttra sig innan ett ärende avgörs inte förefaller motiverad i de fall tingsrätten avser att bifalla ansökan. Justitiekanslern, *Domstolsverket* och Föreningen Sveriges Kronofogdar har föreslagit att det införs en uttrycklig regel om krav på delgivning. Kronofogdemyndigheten har även föreslagit att det regleras vem som ska stå för eventuella kostnader i samband med domstolsförfarandet, t.ex. översättningskostnader. *Malmö tingsrätt* har önskat ett klargörande av förutsättningarna att bevilja rättshjälp i de aktuella ärendena. Vidare har *Göteborgs tingsrätt* efterfrågat ett klargörande i frågan om det krävs en uttrycklig reglering i lagen om verkställighet av beslut om förverkande för att tingsrätten ska kunna förelägga Kronofogdemyndigheten att tillhandahålla bevisning om innehållet i utländsk rätt.

Skälen för regeringens förslag

Hur förfarandet inleds

Enligt 3 kap. 5 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande ska ett utländskt förverkandebeslut med bifogat intyg sändas till Kronofogdemyndigheten. Om ärendet har föregåtts av verkställighet av ett frysningsbeslut enligt lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut kan ärendet inkomma till Kronofogdemyndigheten via Åklagarmyndigheten (se 3 kap. 19 § nämnda lag). Kronofogdemyndigheten bör ansvara för att ta emot även de beslut om utvidgat förverkande som regeringen nu föreslår ska

inkluderas i lagens tillämpningsområde. En sådan ordning skapar ett enhetligt system och bidrar till ett effektivt förfarande. Inte minst underlättar det för den utfärdande myndigheten att det är en och samma svenska myndighet som är behörig att ta emot samtliga förverkandebeslut.

I enlighet med vad som föreslagits ovan kommer delvis olika förutsättningar att gälla för erkännande och verkställighet av sådana beslut om utvidgat förverkande som redan omfattas av lagen om verkställighet av beslut om förverkande och de beslut om utvidgat förverkande som nu föreslås inkluderade i lagens tillämpningsområde. Detta gäller såväl vilken myndighet som meddelar en verkställbarhetsförklaring som vilka vägransgrunder som blir tillämpliga. För att Kronofogdemyndigheten ska veta vilken prövning som är aktuell, och om det är Kronofogdemyndigheten eller domstol som ska meddela en verkställbarhetsförklaring, måste myndigheten bli informerad om vilken typ av beslut det rör sig om. Den utfärdande myndigheten ska i det intyg som alltid ska bifogas förverkandebeslutet ange vilken typ av beslut om utvidgat förverkande som skickas över för verkställighet. Kronofogdemyndigheten bör som regel kunna förlita sig på denna information (prop. 2010/11:43 s. 88).

Om den utfärdande myndigheten anger att det rör sig om ett beslut som är att hänföra till artikel 2 d iv (se intyget i bilaga 2; ruta i, punkt 1.2 iv), dvs. ett beslut som har fattats med stöd av andra nationella regler än de som genomför artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet, är det tingsrätten som ska pröva om beslutet får erkännas och verkställas i Sverige. Tingsrätten har därmed även att meddela en verkställbarhetsförklaring. Som redogjorts för i avsnitt 5.3.2 kan dock Kronofogdemyndigheten, innan ett ärende initierats i tingsrätten, vägra erkännande och verkställighet av dessa beslut om det intyg som ska bifogas förverkandebeslutet saknas eller är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning. Av samma avsnitt framgår också att Kronofogdemyndigheten kan fatta beslut om avvisning för det fall den utfärdande staten inte översänder det aktuella förverkandebeslutet.

Om den utfärdande myndigheten däremot anger att det rör sig om ett beslut om utvidgat förverkande enligt artikel 2 d iii (ruta i, punkt 1.2 iii a–c), dvs. ett beslut som har fattats med stöd av nationella regler som genomför artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet, är det på samma sätt som i dag Kronofogdemyndigheten som ska pröva ärendet.

I intyget ska den utfärdande myndigheten även ange vilken brottslighet som ligger till grund för förverkandebeslutet (se ruta i, punkt 2). Det kan inte uteslutas att den utfärdande myndigheten anger att det rör sig om ett beslut om utvidgat förverkande som grundar sig på artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet, men samtidigt anger ett brott som inte överensstämmer med den katalog som finns angiven i artikel 3.1. Den utfärdande myndigheten kan vara av uppfattningen att, även om det rör sig om annan brottslighet, beslutet om det utvidgade förverkandet baserar sig på nämnda rambeslut. I samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande i Sverige underströks dock att det i sådana fall är fråga om ett förverkandebeslut som omfattas av artikel 2 d iv i rambeslutet (a. prop. s. 91). Kronofogdemyndigheten ska då,

oavsett vad den utfärdande myndigheten angett, ansöka hos tingsrätt som får pröva om beslutet är verkställbart.

Skulle tingsrätten vid sin prövning finna att det aktuella beslutet inte omfattas av artikel 2 d iv ska tingsrätten inte meddela någon verkställbarhetsförklaring, utan i stället avvisa ärendet. Frågan om erkännande och verkställbarhet får då prövas av Kronofogdemyndigheten.

Om det av handlingarna som getts in till Kronofogdemyndigheten inte framgår vilken typ av förverkandebeslut det rör sig om kan Kronofogdemyndigheten ge den utfärdande myndigheten möjlighet att komma in med komplettering enligt 3 kap. 7 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande.

Tillämplig processordning

Av 3 kap. 16 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande framgår att ärendelagen gäller för rättens prövning när en verkställbarhetsförklaring som har meddelats av Kronofogdemyndigheten överklagas. I samband med att rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande genomfördes i svensk rätt diskuterades två huvudalternativ för hur domstolsprövningen skulle gå till; enligt rättegångsbalkens regler alternativt enligt ärendelagens regler (prop. 2010/11:43 s. 104). Ärendelagens regler ansågs då mest ändamålsenliga, främst mot bakgrund av att de tillhandahåller ett snabbt och enkelt förfarande som Kronofogdemyndigheten är väl bekant med från utsökningsmålen.

Även om föreslagen reglering innebär att hanteringen av de aktuella besluten om utvidgat förverkande i vissa avseenden kommer att skilja sig från hanteringen av övriga förverkandebeslut, talar ändå övervägande skäl för att nu välja samma processordning. Ärendelagens regler bör således gälla även när rätten ska pröva om aktuella beslut om utvidgat förverkande är verkställbara. Detta kommer att omfattas av den nuvarande lydelsen av bestämmelsen i 3 kap. 16 § första stycket lagen om verkställighet av beslut om förverkande, varför någon ändring av bestämmelsen i det avseendet inte behöver göras.

I likhet med vad som gäller vid ett överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring, innebär valet av ärendelagen bl.a. att rätten har möjlighet att hålla sammanträde och att rättens beslut får överklagas av den som beslutet rör, förutsatt att det går honom eller henne emot. Det kan inte uteslutas att det vid den prövning som ska ske vid något tillfälle kan finnas behov av bevisupptagning i någon form. Ärendelagen bedöms reglera detta på ett tillfredsställande sätt. Bestämmelsen i 12 § ärendelagen anger att domstolen ska se till att ärendet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver och att domstolen ska försöka avhjälpa otydligheter.

Malmö tingsrätt har efterfrågat ett klargörande beträffande förutsättningarna för att bevilja rättshjälp i de aktuella ärendena. Det är inte uteslutet att den person hos vilken förverkande har skett kan beviljas rättshjälp enligt rättshjälpslagen (1996:1619) i sådana verkställbarhetsärenden som nu är i fråga. Om så kan ske får bedömas från fall till fall utifrån de förutsättningar som anges i nämnda lag. Det kan dock nämnas att förutsättningarna för att bevilja rättshjälp för en person som inte är

svensk medborgare eller likställd med svensk medborgare i fråga om rättshjälp och som varken är eller har varit bosatt i Sverige är ytterst begränsade (se 12 § rättshjälpslagen).

Kronofogdemyndighetens ställning i domstolsprocessen

Vad gäller frågan hur de aktuella ärendena ska initieras i tingsrätten kan inledningsvis konstateras att det av 4 § ärendelagen följer att ett ärende kan inledas i tingsrätten genom anmälan, ansökan, överklagande eller på annat sätt. *Kronofogdemyndigheten* och *Föreningen Sveriges Kronofogdar* har ifrågasatt promemorians förslag om att Kronofogdemyndigheten efter att ärendet har initierats i tingsrätten genom en ansökan ska inta en partsställning i processen. *Justitiekanslern* har också efterfrågat en närmare analys i denna del. Kronofogdemyndigheten har vidare hänvisat till artikel 4.5 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande och anfört att Kronofogdemyndigheten som mottagande organ enligt denna artikel ex officio ska översända det utländska förverkandebeslutet till behörig myndighet samt att den omständigheten att en myndighet överlämnar ett ärende till tingsrätt inte i sig gör myndigheten till part.

Som redogjorts för i avsnitt 5.3 ställer rambeslutet inte upp några hinder mot att en medlemsstat utser flera behöriga myndigheter. Syftet med artikel 4.5 i rambeslutet är inte att begränsa antalet behöriga myndigheter, utan endast att reglera att en icke behörig myndighet som av misstag får ett förverkandebeslut tillsänt sig, ex officio ska se till att detta vidarebefordras till den rätta nationella myndigheten. Rambeslutet hindrar alltså inte en ordning där Kronofogdemyndigheten utses till behörig myndighet att motta det utländska förverkandebeslutet, att besluta att en verkställbarhetsförklaring inte kan meddelas om det föreligger allvarliga formella brister och att i övriga fall lämna ärendet vidare till tingsrätten genom en ansökan, varvid tingsrätten är behörig att besluta om verkställighet ska medges eller inte.

Regeringen anser att det finns risk för att domstolsförfarandet kan kompliceras om Kronofogdemyndigheten inte uppträder som part i domstolsprocessen utan endast som förmedlande organ. I övriga ärenden som avser erkännande och verkställighet av förverkandebeslut är det Kronofogdemyndigheten som vid behov har kontakt med den utfärdande myndigheten i fråga om bl.a. kompletteringar under ärendets gång och det framstår som lämpligt att denna roll tillkommer myndigheten även beträffande nu aktuella förverkandebeslut. Som ovan framgått föreslås även att Kronofogdemyndigheten, om det trots kompletteringsföreläggande föreligger allvarliga formella brister i intyget, ska kunna besluta att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas i stället för att ärendet överlämnas till tingsrätten. Redan därav följer att Kronofogdemyndighetens roll i ärendena är avsedd att vara mer aktiv än att enbart fungera som ett förmedlande organ. Det framstår också som betydligt lämpligare att det är Kronofogdemyndigheten som i dessa ärenden – i likhet med vad som gäller beslut som fattats av tingsrätten efter överklagande av en verkställbarhetsförklaring meddelad av Kronofogdemyndigheten – i egenskap av part deltar i eventuella sammanträden i rätten samt har rätt att överklaga domstolens beslut, än att en sådan roll

skulle tillkomma den utfärdande staten. Det finns i det internationella samarbetet även andra exempel på att svenska myndigheter agerar som part i domstol i den utfärdande statens ställe. Exempelvis är åklagaren part när en svensk domstol ska pröva en europeisk arresteringsorder enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder. Därutöver kan anföras att den centrala roll Kronofogdemyndigheten har i handläggningen av samtliga ärenden som avser verkställighet av beslut om förverkande gör att det knappast kan anses främmande för myndigheten att även i nu aktuella ärenden inta en mer aktiv roll än att endast vara förmedlande organ. Sammanfattningsvis delar regeringen därför promemorians bedömning att Kronofogdemyndigheten bör initiera ärendet i tingsrätten genom en ansökan om rättens prövning och därefter inta ställning som part i processen.

Delgivning

En verkställbarhetsförklaring meddelad av Kronofogdemyndigheten ska, enligt 3 kap. 8 § tredje stycket lagen om verkställighet av beslut om förverkande, delges den mot vilken förklaringen gäller. Syftet med bestämmelsen är att den som verkställbarhetsförklaringen gäller mot ska informeras om att verkställighet sker i Sverige (prop. 2010/11:43 s. 101.).

När det gäller de nu aktuella ärendena kan konstateras att tingsrätten inte slutligt kan ta ställning till Kronofogdemyndighetens ansökan utan att den person som ansökan riktas mot har getts tillfälle att svara, se 15 § ärendelagen. I detta ligger givetvis att domstolen måste sända över ansökan till motparten, men också att domstolen behöver försäkra sig om att motparten får del av ansökan. Kronofogdemyndighetens ansökan behöver därför delges den som den riktas mot, se 46 § ärendelagen. Mot bakgrund av att det således redan av ärendelagens bestämmelser följer en skyldighet för tingsrätten att delge ansökan med den som den riktas mot saknas, som *Domstolsverket* och *Föreningen Sveriges Kronofogdar* har föreslagit, skäl att införa en uttrycklig bestämmelse om att Kronofogdemyndighetens ansökan ska delges. Det finns inte heller skäl att, som *Justitiekanslern* har anfört, införa ett krav på att verkställbarhetsförklaringen ska delges den beslutet angår för att säkerställa den enskildes möjligheter att ta tillvara sin rätt genom överklagande till högre instans. Den enskilde får genom att Kronofogdemyndighetens ansökan delges honom eller henne information om att verkställighet sker i Sverige och ges därigenom möjlighet att ta tillvara sin rätt.

Mot bakgrund av att frågan om meddelande av en verkställbarhetsförklaring med regeringens förslag kan handläggas såväl hos Kronofogdemyndigheten som i domstol, bör det tydliggöras att 3 kap. 8 § tredje stycket lagen om verkställighet av beslut om förverkande endast avser delgivning av verkställbarhetsförklaringar som har meddelats av Kronofogdemyndigheten.

Närmare om förfarandet efter att ansökan getts in till tingsrätten

Vad en ansökan till rätten ska innehålla framgår av 6 § ärendelagen. Om Kronofogdemyndighetens ansökan inte innehåller de uppgifter som rätten finner nödvändiga för att kunna pröva frågan om erkännande och

verkställighet kan rätten med stöd av bestämmelserna i ärendelagen förelägga Kronofogdemyndigheten att inkomma med kompletterande yttranden (se t.ex. 9 och 12 §§). Kronofogdemyndigheten måste få skälig tid på sig att inkomma med yttrande. Därvid ska särskilt beaktas att Kronofogdemyndigheten kan behöva inhämta uppgifter från den utländska myndigheten.

Enligt 3 kap. 16 § första stycket lagen om verkställighet av beslut om förverkande ska Kronofogdemyndigheten ges tillfälle att inkomma med yttrande innan rätten avgör ett ärende eller upphäver en verkställbarhetsförklaring. När Kronofogdemyndigheten getts tillfälle att yttra sig med stöd av nämnda bestämmelse ska myndigheten, enligt 3 kap. 3 § andra stycket förordningen om verkställighet av beslut om förverkande, samråda med den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten. Det följer av artikel 8.4 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande att samråd med de behöriga myndigheterna i den utfärdande staten, förutom i vissa undantagsfall, måste ske innan den verkställande staten beslutar att inte meddela en verkställbarhetsförklaring. För att uppfylla det krav på samråd med den utfärdande statens myndigheter som uppställs i nämnda artikel måste Kronofogdemyndigheten således alltid ges tillfälle att inkomma med yttrande innan rätten antingen, helt eller delvis, upphäver en verkställbarhetsförklaring eller beslutar att inte meddela en verkställbarhetsförklaring. Som *Nacka tingsrätt* påpekat bör någon sådan skyldighet däremot inte föreligga i de fall då rätten kan meddela en sådan förklaring utan att ett yttrande inhämtas från Kronofogdemyndigheten. Inte heller då rätten prövar ett ärende efter ett överklagande av en meddelad verkställbarhetsförklaring bör det vara nödvändigt att inhämta yttrande från myndigheten om rätten direkt kan fastställa verkställbarhetsförklaringen. Det föreslås därför att det i lagen om verkställighet av beslut om förverkande förtydligas att rättens skyldighet att inhämta yttrande från Kronofogdemyndigheten endast avser de situationer då rätten upphäver en verkställbarhetsförklaring eller, efter ansökan från Kronofogdemyndigheten, beslutar att inte meddela en sådan förklaring.

Nacka tingsrätt har vidare framfört att samrådskravet synes innebära att rätten måste ge vad som närmast utgör ett förhandsbesked till den behöriga myndigheten. Som framgått ovan innebär samrådskravet, ur domstolens perspektiv, dock endast att domstolen, innan den upphäver en verkställbarhetsförklaring eller beslutar att inte meddela en sådan förklaring, har en skyldighet att bereda Kronofogdemyndigheten tillfälle att inkomma med yttrande eller att förelägga denna att inge viss komplettering.

För att tingsrätten ska kunna pröva frågan om erkännande och verkställighet kommer det i vissa fall att krävas att rätten inhämtar information om innehållet i de lagbestämmelser som har tillämpats i det utländska förfarandet. *Göteborgs tingsrätt* har efterfrågat ett klargörande i frågan om det krävs en uttrycklig reglering i lagen om verkställighet av beslut om förverkande för att tingsrätten ska kunna förelägga Kronofogdemyndigheten att tillhandahålla bevisning om innehållet i utländsk rätt. Domstolens möjlighet att förelägga Kronofogdemyndigheten att inge sådan information följer av ärendelagen. Enligt 23 § ärendelagen är bestämmelsen i 35 kap. 2 § rättegångsbalken tillämplig i ärenden som

handläggs enligt lagen. Av sistnämnda bestämmelse följer att rätten kan förelägga en part att inge bevisning om innehållet i utländsk rätt. Någon särskild bestämmelse behöver därför inte införas i detta avseende.

Som angetts ovan åläggs den utfärdande staten enligt rambeslutet att översätta intyget som ska bifogas förverkandebeslutet. Som *Nacka tingsrätt* har påpekat kommer även förverkandebeslutet i de flesta fall att behöva översättas för att rätten ska kunna pröva frågan om erkännande och verkställighet. Det följer dock inte av rambeslutet någon skyldighet för utfärdande stat att översätta beslutet. Tvärtom anges i artikel 10.1 d att en sådan översättning sker på den verkställande statens bekostnad. Eftersom det är tingsrätten som bäst avgör om en översättning av beslutet är nödvändig bör tingsrätten också stå för översättningskostnaden. Detta behöver inte regleras i lag. Med hänsyn till att varje medlemsstat därutöver getts fritt utrymme att ange villkoren för att erkänna och verkställa de beslut om utvidgat förverkande som omfattas av artikel 2 d iv i rambeslutet anser regeringen inte att det står i strid med rambeslutet att uppställa krav på att kompletterande yttranden från behörig myndighet i den utfärdande staten ska vara översatta till svenska, norska, danska eller engelska. Inte heller utgör rambeslutet hinder mot att Kronofogdemyndigheten använder svenska eller engelska vid sina kontakter med den utländska behöriga myndigheten.

Nacka tingsrätt har önskat ett klargörande av vilket ansvar rätten har att ex officio besluta om kvarstad och beslag i de fall där ett sådant säkerställande inte redan har skett i ärendet. Tingsrätten har därvid hänvisat till 26 § ärendelagen, enligt vilken rätten under vissa förutsättningar kan besluta om åtgärder som säkerställer det som ärendet gäller.

Ett beslut om förverkande föregås ofta av åtgärder för att säkerställa verkställigheten av ett sådant beslut. Exempel på sådana åtgärder är beslut om kvarstad eller beslag. Enligt lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut kan en annan medlemsstats beslut om säkerställande (s.k. frysningsbeslut), under vissa förutsättningar, erkännas och verkställas här. Säkerställande i Sverige på begäran av en annan stat kan också ske enligt bestämmelserna i 4 kap. 23 och 24 §§ lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Egendom som förklarats förverkad i ett utländskt beslut som översänds hit för erkännanande och verkställighet kan alltså ha blivit säkrad med stöd av någon av dessa lagar. Att rätten därutöver ex officio skulle besluta om straffprocessuella åtgärder för att säkerställa verkställigheten av ett utländskt förverkandebeslut ser regeringen däremot som uteslutet. Någon sådan skyldighet kan inte anses följa av 26 § ärendelagen. Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande konstaterades att de möjligheter som står en utländsk myndighet till buds för att säkra den aktuella egendomen i allt väsentligt är desamma som tillkommer en svensk åklagare i ett motsvarande nationellt förfarande och att det inte var befogat att ge några ytterligare befogenheter i detta hänseende åt svenska myndigheter (prop. 2010/11:43 s. 108 f.). På samma sätt vilar ansvaret för att nödvändiga säkerhetsåtgärder vidtas även när det är fråga om verkställighet av ett beslut om utvidgat förverkande hos den utfärdande utländska myndigheten.

Om tingsrätten finner att ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige ska rätten meddela en verkställbarhetsförklaring. Vad denna ska innehålla följer av 3 kap. 8 § andra stycket lagen om verkställighet av beslut om förverkande. Rättens skyldighet att motivera sina beslut följer också av 28 § ärendelagen.

Nedsättning av det verkställbara beloppet

Av 3 kap. 12 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande följer att Kronofogdemyndigheten i vissa fall ska sätta ned det verkställbara beloppet. Detta ska ske om förverkandebeslutet avser en betalningsskyldighet och det under verkställigheten visar sig att någon del har betalats in eller verkställts i en annan stat. Syftet är att förhindra att den sammanlagda verkställigheten omfattar ett högre belopp än vad som följer av förverkandebeslutet. I samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande anfördes att hanteringen av en nedsättning av det belopp som ska verkställas bör vara enkel och effektiv. Vidare konstaterades att frågan om nedsättning är en ren verkställighetsfråga (prop. 2010/11:43 s. 99 f.). Det är också Kronofogdemyndigheten som sätter ned det belopp för vilket verkställighet får ske i de fall verkställbarhetsförklaringen har varit föremål för rättens prövning efter ett överklagande enligt 3 kap. 14 §.

Det kan även bli aktuellt att sätta ned det belopp som ska verkställas när det gäller de beslut om utvidgat förverkande som nu föreslås inkluderade i lagens tillämpningsområde. Mot bakgrund av att nedsättning av ett belopp är en fråga under verkställigheten av beslutet finns det ingen anledning att införa en annan ordning än att Kronofogdemyndigheten hanterar nedsättningen även avseende verkställigheten av dessa beslut.

Uppskov med verkställighet

Kronofogdemyndigheten får enligt 3 kap. 13 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande besluta om uppskov med verkställigheten i vissa fall. Ett beslut om uppskov fattas efter att en verkställbarhetsförklaring har meddelats och tar sikte på verkställigheten av det utländska beslutet. Detta gäller även situationer då en verkställbarhetsförklaring har varit föremål för rättens prövning efter ett överklagande enligt 3 kap. 14 § samma lag. Att tillämpningsområdet för lagen nu föreslås omfatta fler beslut om utvidgat förverkande och att dessa ska prövas av domstol föranleder ingen annan bedömning än att Kronofogdemyndigheten kan besluta om uppskov även avseende verkställigheten av dessa beslut.

5.5 Upphävande av en verkställbarhetsförklaring

Regeringens förslag: Om det, efter att rätten har meddelat en verkställbarhetsförklaring, kommer fram omständigheter som gör att förverkandebeslutet inte får verkställas i Sverige, ska rätten pröva om förklaringen ska upphävas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna har inte framfört några invändningar mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: En verkställbarhetsförklaring kan i vissa fall upphävas. Det följer av 3 kap. 15 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande. Av punkten 1 i nämnda paragraf framgår att en förklaring ska upphävas om det framkommer att beslutet inte får verkställas i Sverige, t.ex. om det efter att förklaringen har meddelats kommer fram uppgifter som skulle ha resulterat i en annan bedömning av någon vägransgrund (prop. 2010/11:43 s. 106). Som huvudregel är det Kronofogdemyndigheten som fattar beslut om upphävande (andra stycket första meningen). Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande ansågs det dock inte lämpligt att Kronofogdemyndigheten skulle upphäva eller ändra ett domstolsbeslut, som har meddelats efter överklagande, på de grunder som domstolen har beaktat när beslutet om förverkande erkändes (a. prop. s. 107). Det infördes därför en bestämmelse om att rätten beslutar om upphävande i de fall rätten har fastställt förklaringen och det är fråga om att upphäva denna på grund av att det framkommit att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige (andra stycket andra meningen). Samma skäl gör sig gällande avseende de beslut om utvidgat förverkande där rätten föreslås meddela en verkställbarhetsförklaring. Kronofogdemyndigheten bör därför inte heller få upphäva, hela eller delar av, en verkställbarhetsförklaring som har meddelats av rätten på den grunden att det har framkommit att beslutet inte får verkställas i Sverige. Ett sådant beslut ska i stället fattas av rätten.

När det gäller övriga grunder för upphävande, vilka framgår av 3 kap. 15 § första stycket 2–6, är det enligt gällande ordning Kronofogdemyndigheten som fattar beslut om upphävande. Detta gäller såväl när det är Kronofogdemyndigheten som har meddelat verkställbarhetsförklaringen som när förklaringen har fastställts av rätten efter ett överklagande. De situationer som avses i första stycket 2–6 hänför sig i huvudsak till verkställighetsstadiet och prövningen av dessa är av relativt enkel art. Mot bakgrund av detta kan det inte anses finnas några hinder mot att Kronofogdemyndigheten beslutar om upphävande på dessa grunder även när det gäller sådana verkställbarhetsförklaringar som har meddelats av rätten. Samma förfarande för upphävande av en verkställbarhetsförklaring som har meddelats av rätten som för en sådan som har meddelats av Kronofogdemyndigheten ska därför gälla avseende dessa situationer.

Enligt 3 kap. 15 § andra stycket ska rätten, utöver vad som ovan angetts, alltid pröva frågan om upphävande när Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring efter ett överklagande är föremål för rättens prövning. Detsamma bör gälla om en av domstol meddelad förklaring fortfarande är föremål för prövning i högre rätt.

5.6 Återkallande av Sveriges förklaring samt ny underrättelse

Regeringens bedömning: Sverige bör återkalla förklaringen om att inte erkänna och verkställa beslut om utökade möjligheter till förverkande enligt artikel 2 d iv i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande.

Vidare bör Sverige underrätta rådets generalsekretariat om att även tingsrätt är behörig myndighet enligt rambeslutet när Sverige är verkställande stat.

Promemorians bedömning angående återkallande av förklaringen överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte framfört några invändningar mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: I samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande lämnade Sverige en förklaring till artikel 7.5 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande, med innebörd att beslut om utvidgat förverkande enligt artikel 2 d iv i rambeslutet inte kommer att erkännas och verkställas i Sverige. Av artikel 7.5 följer att en sådan förklaring får dras tillbaka vid vilken tidpunkt som helst. Som en följd av att regeringen nu föreslår att dessa beslut ska inkluderas i tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av beslut om förverkande bör förklaringen återkallas.

Sverige har också lämnat en underrättelse till rådets generalsekretariat om att Kronofogdemyndigheten är ensam behörig myndighet i Sverige enligt rambeslutet. Eftersom nu även tingsrätt föreslås vara behörig myndighet vid verkställighet i Sverige bör en underrättelse om detta, enligt artikel 3, lämnas till generalsekretariatet.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2014.

Regeringens bedömning: Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Promemorians förslag och bedömning: I promemorian föreslogs att lagändringarna skulle träda i kraft den 1 januari 2014. Bedömningen överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag och bedömning eller lämnat dem utan erinran.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Ikraftträdandet bör kunna ske den 1 juli 2014. Det behövs inga särskilda övergångsbestämmelser.

7 Förslagets konsekvenser

De föreslagna lagändringarna innebär att fler svenska beslut om förverkande kan verkställas i andra medlemsstater inom EU. Förslaget innebär också att fler utländska beslut om förverkande kan bli föremål för verkställighet i Sverige. Sammantaget leder förslaget till förbättrade möjligheter att förverka vinster från brottslig verksamhet inom EU.

När det gäller den situationen att Sverige är utfärdande stat, dvs. när ett svenskt förverkandebeslut ska sändas över för erkännande och verkställighet i en annan medlemsstat, kan följande framhållas. Enligt förslaget ska Kronofogdemyndigheten pröva om ett svenskt beslut om utvidgat förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken ska sändas över till en annan medlemsstat för verkställighet där. Myndigheten prövar redan i dag om det finns förutsättningar för att sända över övriga svenska förverkandebeslut som omfattas av regelverkets tillämpningsområde till andra medlemsstater för verkställighet. Mot bakgrund av detta, samt då det rör sig om en begränsad mängd nya ärenden, bedöms förslaget i den delen inte innebära någon ökad kostnad för myndigheten.

När det sedan gäller den situationen att Sverige är verkställande stat, dvs. när ett beslut om utvidgat förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat sänds över till Sverige för erkännande och verkställighet här, kan inledningsvis konstateras att en stor del av det som drivs in i Sverige från de utländska besluten kommer att tillfalla staten. Detta innebär en positiv budgetpåverkan. För Kronofogdemyndighetens del innebär förslaget att myndigheten ska ta emot de beslut om utvidgat förverkande som skickas till Sverige samt initiera ett ärende hos behörig tingsrätt genom en ansökan. Myndigheten får också en partsställning i rätten. Vidare innebär förslaget att myndigheten ansvarar för själva verkställigheten av besluten i Sverige. För Sveriges Domstolars del innebär förslaget att tingsrätten får en ny roll som innebär att rätten ska pröva om det utländska beslutet om utvidgat förverkande är verkställbart i Sverige.

Det är svårt att förutse hur många beslut det kan komma att handla om, men sannolikt kommer det endast att röra sig om ett fåtal per år. *Domstolsverket* har dock i sitt remissvar framhållit att ett flertal mindre resurskrävande reformer sammantaget kan medföra att ett resurstillskott är nödvändigt. Mot bakgrund av att både Kronofogdemyndigheten och domstolarna redan är bekanta med att i olika led hantera utländska förverkandebeslut samt att den prövning som föreslås ske i tingsrätten ligger nära den prövning som sker i ett motsvarande svenskt fall, kan de kostnadsökningar som förslaget eventuellt kan medföra emellertid inte förväntas vara större än att de kan hanteras inom befintliga budgetramar för de myndigheter som berörs.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

1 kap.

2 § Med ett svenskt beslut om förverkande avses i denna lag ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut om förverkande

1. som avser utbyte av ett brott, eller vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott eller värdet av det mottagna, eller
2. som avser egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott, som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som annars varit föremål för brott.

Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. *1 b eller* 4 § brottsbalken.

I paragrafen definieras vilka svenska beslut om förverkande som faller inom tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av beslut om förverkande och som kan sändas över till andra medlemsstater i EU för verkställighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Genom tillägget i *andra stycket* utvidgas tillämpningsområdet för lagen till att omfatta även beslut om förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken. Detta innebär att sådana beslut kan skickas till andra medlemsstater i EU för verkställighet där, under förutsättning att övriga krav i lagen är uppfyllda. Ytterligare en förutsättning för att besluten ska kunna verkställas i den andra medlemsstaten är att den staten inte har lämnat en förklaring till artikel 7.5 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande som innebär att den inte erkänner sådana förverkandebeslut som omfattas av artikel 2 d iv. Detta eftersom beslut som har fattats med stöd av 36 kap. 1 b § brottsbalken faller in under den kategorin.

3 § Med ett utländskt beslut om förverkande avses i denna lag ett straff eller en åtgärd enligt ett lagakraftvunnet beslut, som har meddelats av en domstol i en annan medlemsstat i Europeiska unionen efter rättegång på grund av brottslig handling och som innebär ett slutligt berövande av egendom när domstolen förklarat att egendomen

1. utgjort vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning,
2. utgjort hjälpmedel vid ett brott,
3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2 om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott, *eller*
4. *har förverkats med stöd av andra bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande än sådana som anges i 3.*

Denna lag ska inte tillämpas på utländska beslut om förverkande som innebär återställande av egendom till rättmätig ägare.

Paragrafen innehåller en definition av vilka utländska beslut om förverkande som faller inom lagens tillämpningsområde och som kan bli föremål för erkännande och verkställighet i Sverige. Överväganden finns i avsnitt 5.1.

I *första stycket* har en ny *punkt 4* förts in, som innebär att fler beslut om utvidgat förverkande ska få verkställas i Sverige. Av första stycket 3 följer redan att beslut om utvidgat förverkande som grundar sig på artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet omfattas av lagens tillämpningsområde. Tillägget innebär att även sådana beslut om utvidgat förverkande som har meddelats med stöd av andra bestämmelser i den utfärdande staten än sådana som grundas på förverkanderambeslutet, eller bestämmelser som går längre än vad förverkanderambeslutet som ett minimum kräver, ska få verkställas här.

Den utfärdande myndigheten ska i det intyg som följer med förverkandebeslutet ange vilken typ av beslut det rör sig om (se bilagan till rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande; ruta i, punkt 1.2). Kronofogdemyndigheten, som är den myndighet som mottar det utländska beslutet om förverkande, bör som regel kunna förlita sig på denna information. Vid oenighet i frågan om ett beslut är hänförligt till den kategori som avses i punkten 4 eller inte är det dock den bedömning som behörig myndighet i den verkställande staten gör som är avgörande. Detta följer av artikel 8.2 g i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande. För svensk del är det därmed tingsrätten som ytterst avgör frågan, se 3 kap. 4 § andra stycket. Om Kronofogdemyndigheten bedömer att ett beslut om förverkande som översänts till Sverige för verkställighet faller in under punkten 4 ska myndigheten ansöka hos tingsrätten om rättens prövning i fråga om erkännande och verkställighet, även om den utfärdande myndigheten har angett något annat. Skulle tingsrätten vid sin prövning finna att det aktuella beslutet inte omfattas av punkten 4 ska tingsrätten inte meddela någon verkställbarhetsförklaring utan i stället avvisa ärendet. Frågan om erkännande och verkställighet får då prövas av Kronofogdemyndigheten enligt 3 kap. 4 § första stycket. Överväganden i frågan om hanteringen av intyget finns i avsnitt 5.4.

3 kap.

4 § Kronofogdemyndigheten prövar om beslut om förverkande *enligt 1 kap. 3 § första stycket 1–3* ska erkännas och verkställas i Sverige.

Tingsrätten prövar, efter ansökan från Kronofogdemyndigheten, om beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 ska erkännas och verkställas i Sverige. Kronofogdemyndigheten får dock, innan den gett in en ansökan till rätten, med stöd av 10 § besluta att en verkställbarhetsförklaring enligt 8 § inte ska meddelas.

I fråga om tingsrättens behörighet enligt andra stycket tillämpas 18 kap. 1 § utsökningsbalken.

I paragrafen anges vilka myndigheter som är behöriga att fatta beslut om att ett utländskt beslut om förverkande ska få erkännas och verkställas i Sverige. Vidare innehåller paragrafen regler för hur en prövning av ett beslut enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 ska inledas och vilken tingsrätt som är behörig. Överväganden finns i avsnitt 5.3.2 och 5.4.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att Kronofogdemyndigheten inte ska pröva den nya kategori beslut om utvidgat förverkande som anges i 1 kap. 3 § första stycket 4. Myndigheten prövar dock, som tidigare, alla övriga förverkandebeslut och om dessa ska få erkännas och verkställas i Sverige.

Av det nya *andra stycket* framgår att det är tingsrätten som är behörig att pröva om ett sådant utländskt beslut om utvidgat förverkande som avses i 1 kap. 3 § första stycket 4 ska få erkännas och verkställas i Sverige. Vidare framgår att ärendet initieras i tingsrätten genom en ansökan från Kronofogdemyndigheten. Enligt 16 § gäller ärendelagen för tingsrättens prövning. I 6 § ärendelagen anges vilka uppgifter en ansökan ska innehålla.

Av andra stycket framgår också att Kronofogdemyndigheten, med stöd av 10 §, får fatta beslut om att vägra erkännande och verkställighet av beslut som avses i 1 kap. 3 § första stycket 4 om det intyg som ska bifogas beslutet om förverkande saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om erkännande och verkställighet. Exempel på sådana brister är att det av handlingarna inte framgår vem beslutet om förverkande är riktat mot, att intyget uppenbart inte motsvarar förverkandebeslutet eller att intyget inte är avfattat på eller översatt till ett språk som anges i 5 § andra stycket. Kronofogdemyndigheten måste, innan den fattar ett sådant beslut om att en verkställbarhetsförklaring inte ska meddelas, ha gett den utfärdande myndigheten tillfälle att inkomma med nödvändiga kompletteringar enligt 7 §. Att den utfärdande myndigheten, trots begäran om komplettering, inte översänder ett komplett förverkandebeslut utgör inte grund för att vägra erkännande och verkställighet. Kronofogdemyndigheten kan däremot i en sådan situation avvisa verkställigheten (prop. 2010/11:43 s. 65). Efter att en ansökan enligt andra stycket har getts in till tingsrätten kan Kronofogdemyndigheten inte längre fatta beslut om att vägra eller avvisa erkännande och verkställighet.

Av hänvisningen till utsökningsbalken i det nya *tredje stycket* följer att behörig tingsrätt att pröva frågan om erkännande och verkställighet av förverkandebeslut som avses i 1 kap. 3 § första stycket 4 är den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Vilken domstol som i det enskilda fallet är behörig framgår av 17 kap. 1 § utsökningsförordningen (1981:981).

5 § Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Ändringen i paragrafen är en följd av att det inte längre bara är Kronofogdemyndigheten som prövar om ett utländskt beslut om förverkande ska få erkännas och verkställas i Sverige, se 4 §. Det är dock även fortsättningsvis Kronofogdemyndigheten som ska ta emot samtliga

förverkandebeslut som sänds över till Sverige för verkställighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

8 § Om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska *den myndighet som är behörig enligt 4 §* besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgifter om

1. det belopp i svensk valuta eller den egendom som verkställigheten ska avse,
2. huruvida beslutet får verkställas enligt 2 § andra stycket första meningen, och i så fall med beloppet angivet i svensk valuta,
3. hur beslutet ska verkställas, om det finns andra beslut om förverkande eller ett eller flera beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande, samt
4. hur den mot vilken förklaringen gäller kan överklaga verkställbarhetsförklaringen.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. *En verkställbarhetsförklaring som har meddelats av Kronofogdemyndigheten* ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställbarhetsförklaringen, dvs. beslutet om att verkställighet får ske i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

I *första stycket* görs en ändring med anledning av att det är tingsrätten som ska meddela en verkställbarhetsförklaring beträffande beslut enligt 1 kap. 3 § första stycket 4.

Av *andra stycket* framgår vilka uppgifter som ska finnas med i en verkställbarhetsförklaring. Bestämmelsen blir tillämplig även på verkställbarhetsförklaringar som meddelas av domstol.

Ändringen i *tredje stycket* tydliggör att kravet på delgivning av verkställbarhetsförklaringar endast gäller sådana förklaringar som har meddelats av Kronofogdemyndigheten. För delgivning i samband med rättens handläggning gäller ärendelagens bestämmelser. Av dessa följer att Kronofogdemyndighetens ansökan ska delges den som ansökan riktas mot (se 15 och 46 §§ ärendelagen). Bestämmelsen i sista meningen om att delgivning kan anstå till dess skälen för uppskov har upphört gäller således endast i de fall det är Kronofogdemyndigheten som har meddelat en verkställbarhetsförklaring.

11 a § *För beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 gäller, utöver vad som anges i 10 och 11 §§, att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas om*

1. den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande varken motsvarar ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex år eller mer, eller något av de brott som räknas upp i 36 kap. 1 b § andra och tredje styckena brottsbalken,

2. brottet inte är av beskaffenhet att kunna ge utbyte,

3. det varken av beslutet om förverkande eller av krav som uppställs i den andra medlemsstatens lag framgår att den statens domstol har bedömt att den förverkade egendomen härrör från brottslig verksamhet, eller

4. beslutet om förverkande inte riktar sig mot någon av de personer som anges i 36 kap. 5 a § brottsbalken.

En verkställbarhetsförklaring avseende beslut som anges i första stycket får inte meddelas om det är oskäligt.

Paragrafen, som är ny, innebär att det införs ytterligare vägransgrunder utöver de som anges i 10 och 11 §§ i fråga om beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4. Det är rätten som ska pröva om någon av vägransgrunderna enligt denna paragraf föreligger innan den meddelar en verkställbarhetsförklaring enligt 8 §. Bestämmelsen har delvis utformats efter förslag från *Lagrådet*. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Enligt *första stycket punkten 1* får en verkställbarhetsförklaring inte meddelas om den gärning som ligger till grund för det utländska förverkandebeslutet, det s.k. förverkandeutlösande brottet, inte är straffbar i Sverige. Därutöver krävs det att gärningen motsvarar antingen ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex år eller mer, eller något av de brott som anges i 36 kap. 1 b § andra och tredje styckena brottsbalken. Hänvisningen till tredje stycket innebär att även försök, förberedelse eller stämpling till något av brotten omfattas.

I likhet med vad som gäller enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken ska brottet, enligt *punkten 2*, ha varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte. Kravet ska tolkas på samma sätt som motsvarande krav i 36 kap. 1 b § brottsbalken. Det betyder att gärningar som motsvarar brott i Sverige och där det som en förutsättning för straffansvar uppställs krav på att gärningen innebär vinning, är av beskaffenhet att kunna ge utbyte. Vidare omfattas gärningar som motsvarar brott där det inte finns något vinningsrekvisit, men som i det enskilda fallet har gett eller haft förutsättningar att ge utbyte. Slutligen omfattas även gärningar som motsvarar brott som inte har något vinningsrekvisit men som till sin karaktär är sådana att de kan ge utbyte, t.ex. narkotikabrottslighet som består i överlåtelse eller förvärv i överlåtelsesyfte. För en närmare redogörelse hänvisas till författningskommentaren i prop. 2007/08:68 s. 94 f.

Av *punkten 3* framgår att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas om inte den utländska domstolen har bedömt att det finns ett samband mellan den förverkade egendomen och brottslig verksamhet. För att avgöra vad den utländska domstolen har bedömt ska den svenska domstolen först och främst beakta vad som framgår av det utländska förverkandebeslutet. Om det inte framgår uttryckligen av beslutet att den utländska domstolen har bedömt frågan om kopplingen mellan förverkad egendom och brottslig verksamhet bör rätten inhämta kompletterande information om innehållet i den andra statens lagstiftning i detta avseende. Om det enligt lagstiftningen i den utfärdande medlemsstaten krävs att den egendom som förverkas ska härröra från brottslig verksamhet är det tillräckligt för att rätten ska kunna konstatera att den utländska domstolen har bedömt att ett sådant samband finns. Begreppet brottslig verksamhet ska tolkas på samma sätt som motsvarande begrepp tolkas i 36 kap. 1 b § brottsbalken. Det finns således inget krav på att den förverkade egendomen kan kopplas till ett visst konkret brott. Vad den brottsliga verksamheten har bestått i behöver inte vara bevisat och det finns inte heller något krav på dubbel straffbarhet när det gäller den brottsligheten.

Enligt *punkten 4* får det utländska förverkandebeslutet inte erkännas och verkställas i Sverige om förverkandet riktar sig mot någon annan än

den personkrets som anges i 36 kap. 5 a § brottsbalken. Detta innebär att förverkandebeslut som riktar sig mot en gärningsman eller annan som medverkat till det brott som förverkandet grundar sig på får verkställas i Sverige. Även beslut som riktar sig mot någon som har förvärvat den förverkade egendomen genom bodelning, arv, testamente eller gåva får verkställas här. Slutligen får beslut som riktar sig mot någon som förvärvat den förverkade egendomen och då haft vetskap om, eller haft skälig anledning att anta, att egendomen har samband med brottslig verksamhet verkställas. För en närmare redogörelse för innebörden av begreppen hänvisas till författningskommentaren i a. prop. s. 98.

Enligt *andra stycket* får en verkställbarhetsförklaring inte meddelas om det är oskäligt. Det är inte fråga om att domstolen ska göra en omprövning av det underliggande utländska förverkandebeslutet. Prövningen handlar i stället om huruvida det kan anses oskäligt att beslutet erkänns och verkställs i Sverige och den ska göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. En faktor som exempelvis kan beaktas vid skälighetsprövningen är utformningen av de bevisregler som har tillämpats i den utfärdande staten vid bedömningen av sambandet mellan den förverkade egendomen och brottslig verksamhet. Framgår det av handlingarna i ärendet att beviskravet i den utfärdande medlemsstaten varit oacceptabelt lågt eller att bevisbördan för att visa att den förverkade egendomen har införskaffats på laglig väg ligger på den som fått egendomen förverkad kan det tala för att det är oskäligt att erkänna och verkställa beslutet i Sverige. Det kan även finnas andra omständigheter som är relevanta att beakta vid skälighetsprövningen, t.ex. att straffvärdet för det förverkandeutlösande brottet är väldigt lågt eller att den enskilde ålagts annan betalningsförpliktelse med koppling till brottsligheten eller egendomen. I detta avseende kommer också den praxis som utformas angående skälighetsprövningen enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken och förarbetsuttalanden som gjorts i samband med införandet av den bestämmelsen kunna ge domstolarna viss vägledning.

En stor del av den information som är nödvändig för rättens prövning av vägransgrunderna kommer att finnas i det intyg som ska bifogas förverkandebeslutet, se t.ex. ruta i, punkt 2 i bilagan till rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande, där den utfärdande myndigheten ska lämna information om brottets beskaffenhet och rubricering. Det kan dock förutsättas att de ytterligare vägransgrunder som har kopplats till just den aktuella kategorin beslut om utvidgat förverkande leder till att det i fler fall än vad som gäller övriga typer av förverkandebeslut kommer att uppstå behov av att inhämta kompletterande underlag från den utfärdande myndigheten, såsom information om innehållet i de lagbestämmelser som ligger till grund för förverkandebeslutet. Kompletterande information bör också begäras in om det underlag som rätten har tillgång till ger särskild anledning att anta att det skulle vara oskäligt att meddela en verkställbarhetsförklaring. När rätten bedömer att det finns behov av att inhämta kompletterande underlag ska rätten förelägga Kronofogdemyndigheten att inkomma med kompletteringarna i fråga, varvid Kronofogdemyndigheten vid behov får begära in uppgifterna från den andra medlemsstaten. Vad gäller Kronofogdemyndighetens skyldighet att samråda med den behöriga myndigheten i

den utfärdande staten, se 3 kap. 3 § andra stycket förordningen om verkställighet av beslut om förverkande.

15 § En verkställbarhetsförklaring ska upphävas om

1. det framkommer att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige,
2. beslutet om förverkande avser viss egendom och denna inte påträffas här i landet,
3. egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa beslutet om förverkande,
4. nåd har beviljats eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen har meddelats,
5. beslutet om förverkande i sin helhet är verkställt i en annan stat, eller
6. begäran om verkställighet av beslutet om förverkande återkallas.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver *i* de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning, fatta beslut *om upphävande* i de fall rätten har *meddelat förklaringen eller* fastställt *Kronofogdemyndighetens förklaring* och det är fråga om *upphävande* enligt första stycket 1.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits såvitt möjligt återgå.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för att upphäva en verkställbarhetsförklaring. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Ändringen i *andra stycket* innebär att det är rätten som ska upphäva en verkställbarhetsförklaring som har meddelats av domstol, om förklaringen ska upphävas på den grunden att det har framkommit omständigheter som gör att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige (första stycket 1). Motsvarande gäller sedan tidigare i de fall då rätten efter ett överklagande har fastställt Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring. I övriga fall (första stycket 2–6) är det Kronofogdemyndigheten som är behörig att upphäva verkställbarhetsförklaringen, även om förklaringen har meddelats eller fastställts av domstol.

Även i de situationer då fråga om upphävande uppkommer medan en verkställbarhetsförklaring efter överklagande är föremål för rättens prövning är det rätten som ska fatta beslut om att upphäva förklaringen. Ändringen i andra stycket tydliggör att detta gäller oavsett om den verkställbarhetsförklaring som är föremål för överprövning i domstol har meddelats av Kronofogdemyndigheten eller av domstol. För rättens prövning i fråga om upphävande gäller ärendelagen, vilket följer av 16 §.

16 § För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten *beslutar att inte meddela en verkställbarhetsförklaring* eller upphäver en *sådan förklaring*, ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.

För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet gäller bestämmelserna i 18 kap. utsökningsbalken.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att rätten, efter ansökan från Kronofogdemyndigheten, ska pröva frågan om ett beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 ska erkännas och verkställas här. Ändringen i första stycket syftar också till att förtydliga att rättens skyldighet att inhämta yttrande från Kronofogdemyndigheten är be-

gränsad till de situationer då rätten kan komma att antingen besluta att inte meddela en verkställbarhetsförklaring eller upphäva en meddelad sådan förklaring efter överklagande eller enligt 15 §. Denna skyldighet gäller även i de fall då rätten finner att det utländska förverkandebeslutet endast kan verkställas till viss del och då rätten delvis upphäver en meddelad verkställbarhetsförklaring. Rätten bör vid angivande av tiden för Kronofogdemyndigheten att inkomma med yttrande ta hänsyn till myndighetens skyldighet att samråda med den behöriga myndigheten i den utfärdande staten (se artikel 8.4 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande och 3 kap. 3 § andra stycket förordningen om verkställighet av beslut om förverkande). Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

RÅDETS RAMBESLUT 2005/212/RIF

av den 24 februari 2005

om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 29, artikel 31.1 c och artikel 34.2 b,

med beaktande av Konungariket Danmarks initiativ [1],

med beaktande av Europaparlamentets yttrande, och

av följande skäl:

(1) Det viktigaste motivet för den gränsöverskridande, organiserade brottsligheten är ekonomisk vinning. Ett effektivt förebyggande och bekämpande av den organiserade brottsligheten bör därför fokuseras på spårande, frysning, beslag och förverkande av vinning av brott. Detta försvåras bland annat av skillnaderna i medlemsstaternas lagstiftning på detta område.

(2) I slutsatserna från Europeiska rådet i Wien i december 1998 uppmanade Europeiska rådet till en förstärkning av EU:s insatser för bekämpande av internationell organiserad brottslighet i enlighet med en handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa [2].

(3) Det framgår av punkt 50 b i handlingsplanen från Wien att man senast fem år efter Amsterdamfördragets ikraftträdande skall förbättra och vid behov tillnärma nationella bestämmelser som gäller beslag och förverkande av vinning av brott, samtidigt som hänsyn tas till godtroende tredjeparts rättigheter.

(4) I punkt 51 i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 betonas att penningtvätt är en central del i den organiserade brottsligheten, att den bör utrotas varhelst den förekommer och att Europeiska rådet är fast beslutet att se till att det vidtas konkreta åtgärder för spårande, spärrande, beslag och förverkande av vinning av brott. Europeiska rådet uppmanar vidare i punkt 55 till tillnärmning av straffrättsliga och processuella bestämmelser gällande penningtvätt (t.ex. spårande, spärrande och förverkande av medel).

(5) I enlighet med rekommendation 19 i handlingsplanen från år 2000 ”Förebyggande och bekämpande av den organiserade brottsligheten: Europeiska unionens strategi inför det nya årtusendet”, som antogs av rådet den 27 mars 2000 [3], bör det undersökas om det eventuellt behövs ett instrument som, där det är lämpligt, ger möjlighet att i straffrätten, civilrätten eller skatterätten mildra bevisbördan avseende ursprunget till de tillgångar som innehas av en person som dömts för ett brott med anknytning till organiserad brottslighet, med beaktande av bästa praxis i medlemsstaterna och med vederbörlig respekt för de grundläggande rättsliga principerna.

(6) I enlighet med artikel 12 om förverkande och beslag i FN:s konvention av den 12 december 2000 mot gränsöverskridande organiserad brottslighet kan konventionsstaterna överväga att kräva att en brottsling styrker att egendom som misstänks vara vinning av brott eller annan egendom som kan förklaras förverkad är förvärvad på lagligt sätt, i den utsträckning detta är förenligt med principerna i den nationella lagen och med arten av de rättsliga och andra förfaranden som kan gälla.

(7) Alla medlemsstater har ratificerat Europarådets konvention av den 8 november 1990 om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott. Flera medlemsstater har avgett förklaringar med avseende på artikel 2 om förverkande i konventionen så att de endast behöver förverka vinning som härrör från ett antal närmare preciserade brott.

(8) I rådets rambeslut 2001/500/RIF [4] fastställs bestämmelser om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott. Enligt detta rambeslut får medlemsstaterna dessutom inte göra eller vidhålla några reservationer mot bestämmelsen om förverkande i Europarådets konvention, om brottet kan bestraffas med frihetsberövande eller frihetsberövande åtgärd där högsta straffet är mer än ett år.

(9) De gällande instrumenten på detta område har inte i tillräcklig utsträckning kunnat sörja för ett effektivt gränsöverskridande samarbete i fråga om förverkande, eftersom flera medlemsstater fortfarande saknar möjlighet att förverka vinning av alla de brott som kan leda till frihetsberövande i mer än ett år.

[1] EGT C 184, 2.8.2002, s. 3.
[2] EGT C 19, 23.1.1999, s. 1.
[3] EGT C 124, 3.5.2000, s. 1.
[4] EGT L 182, 5.7.2001, s. 1.

(10) Syftet med detta rambeslut är att se till att det finns effektiva regler i alla medlemsstater om förverkande av vinning av brott, bland annat i fråga om bevisbördan när det gäller ursprunget till tillgångar som tillhör en person som dömts för brott med anknytning till organiserad brottslighet. Detta rambeslut hör ihop med ett danskt utkast till rambeslut om ömsesidigt erkännande inom Europeiska unionen av beslut om förverkande av vinning och uppdelning av egendom, vilket läggs fram samtidigt.

(11) Detta rambeslut hindrar inte medlemsstaterna från att tillämpa sina grundläggande principer för prövning i laga ordning, särskilt presumtion om den anklagades oskuld, äganderätt, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Definitioner

I detta rambeslut avses med

— *vinning:* varje ekonomisk fördel av brottsliga gärningar; den kan bestå av alla former av egendom enligt definitionen i följande strecksats,

— *egendom:* all slags egendom, materiell eller immateriell, lös eller fast egendom, samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom,

— *hjälpmedel:* all slags egendom som på något sätt, helt eller delvis, använts eller varit avsedd att användas för att begå brottslig gärning eller brottsliga gärningar,

— *förverkande:* sådant straff eller annan åtgärd beslutad av domstol efter rättegång på grund av brottslig gärning eller brottsliga gärningar som innebär slutgiltigt berövande av egendom,

— *juridisk person:* varje enhet som har denna ställning enligt tillämplig nationell lagstiftning, med undantag av stater och andra offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt internationella offentliga organisationer.

Artikel 2

Förverkande

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att kunna förverka, helt eller delvis, hjälpmedel och vinning som härrör från brottsliga gärningar som kan bestraffas med frihetsberövande i mer än ett år eller egendom vars värde motsvarar sådan vinning.

2. I samband med skattebrott får medlemsstaterna tillämpa andra förfaranden än straffrättsliga för att frånta gärningsmannen vinningen av brottet.

Artikel 3

Utökade möjligheter till förverkande

1. Varje medlemsstat skall som ett minimum vidta de åtgärder som behövs för att den, under de omständigheter som anges i punkt 2, helt eller delvis skall kunna förverka egendom som tillhör en person som dömts för ett brott

a) som begåtts inom ramen för en kriminell organisation, enligt definitionen i gemensam åtgärd 98/733/RIF av den 21 december 1998 om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott [1], när brottet omfattas av

— rådets rambeslut 2000/383/RIF av den 29 maj 2000 om förstärkning av skyddet mot förfalskning i samband med införandet av euron genom straffrättsliga och andra påföljder [2],

— rådets rambeslut 2001/500/RIF av den 26 juni 2001 om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott,

— rådets rambeslut 2002/629/RIF av den 19 juli 2002 om bekämpande av människohandel [3],

— rådets rambeslut 2002/946/RIF av den 28 november 2002 om förstärkning av den straffrättsliga ramen för att förhindra hjälp till olaglig inresa, transitering och vistelse [4],

— rådets rambeslut 2004/68/RIF av den 22 december 2003 om bekämpande av sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi [5],

[1] EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.
[2] EGT L 140, 14.6.2000, s. 1.
[3] EGT L 203, 1.8.2002, s. 1.
[4] EGT L 328, 5.12.2002, s. 1.
[5] EUT L 13, 20.1.2004, s. 44.

— rådets rambeslut 2004/757/RIF av den 25 oktober 2004 om minimibestämmelser för brottsrekvisit och påföljder för olaglig narkotikahandel [1],

b) som omfattas av rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism [2],

förutsatt att brottet i enlighet med de ovan nämnda rambesluten,

— när det gäller andra brott än penningtvätt, är belagt med straffrättsliga påföljder som innebär ett längsta frihetsberövande om minst fem till tio år,

— när det gäller penningtvätt, är belagt med straffrättsliga påföljder som innebär ett längsta frihetsberövande om minst fyra år,

och brottet är av sådan karaktär att det kan ge ekonomisk vinst.

2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra förverkande enligt denna artikel, åtminstone

a) om en nationell domstol på grundval av specifika sakförhållanden är fullständigt övertygad om att egendomen i fråga härrör från den dömda personens brottsliga verksamhet, under en period som föregår domen för ett brott enligt punkt 1 som anses rimlig av domstolen med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, eller, alternativt,

b) om en nationell domstol på grundval av specifika sakförhållanden är fullständigt övertygad om att egendomen i fråga härrör från liknande brottslig verksamhet av den dömda personen, under en period som föregår domen för ett brott enligt punkt 1 som anses rimlig av domstolen med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, eller, alternativt,

c) om det är fastställt att värdet av egendomen inte står i proportion till den dömda personens lagligen förvärvade inkomst och en nationell domstol på grundval av specifika sakförhållanden är fullständigt övertygad om att egendomen i fråga härrör från denna dömda persons brottsliga verksamhet.

3. Varje medlemsstat får dessutom överväga att anta de bestämmelser som möjliggör för den, på de villkor som anges i punkterna 1 och 2, att helt eller delvis förverka egendom som förvärvats av den berörda personens närmaste och egendom som överförts till en juridisk person som den berörda personen – ensam eller tillsammans med sina närmaste – har ett avgörande inflytande över. Samma sak skall gälla om den berörda personen erhåller en betydande del av den juridiska personens intäkter.

4. Medlemsstaterna får tillämpa andra förfaranden än straffrättsliga för att frånta gärningsmannen egendomen i fråga.

Artikel 4

Rättsmedel

Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att de som berörs av åtgärder enligt artiklarna 2 och 3 har tillgång till effektiva rättsmedel för att skydda sina rättigheter.

Artikel 5

Säkerhetsåtgärder

Detta rambeslut skall inte ha som effekt att skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande principerna, särskilt vad gäller presumtion om den anklagades oskuld, i enlighet med vad som fastställs i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen på något sätt ändras.

Artikel 6

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta rambeslut senast den 15 mars 2007.

2. Medlemsstaterna skall senast den 15 mars 2007 till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport upprättad med hjälp av denna information och en skriftlig rapport från kommissionen skall rådet före den 15 juni 2007 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta rambeslut.

Artikel 7

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den 24 februari 2005.

På rådets vägnar
N. SCHMIT
Ordförande

---

[1] EUT L 335, 11.11.2004, s. 8.
[2] EGT L 164, 22.6.2002, s. 3.

24.11.2006 SV Europeiska unionens officiella tidning L 328/59

(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen)

RÅDETS RAMBESLUT 2006/783/RIF

av den 6 oktober 2006

om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 31.1 a och 34.2 b,

med beaktande av Konungariket Danmarks initiativ [1],

med beaktande av Europaparlamentets yttrande [2], och

av följande skäl:

(1) Europeiska rådet i Tammerfors den15 och 16 oktober 1999 betonade att principen om ömsesidigt erkännande bör utgöra hörnstenen i det rättsliga samarbetet på både det civilrättsliga och det straffrättsliga området inom unionen.

(2) I punkt 51 i slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors framfördes att penningtvätt är en central del i den organiserade brottsligheten, att den bör utrotas varhelst den förekommer och att Europeiska rådet är fast beslutet att se till att det vidtas konkreta åtgärder för spårande, spärrande, beslag och förverkande av vinning av brott. Europeiska rådet uppmanade i detta sammanhang, i punkt 55 i slutsatserna, till tillnärmning av straffrätten och de straffrättsliga förfarandena vid penningtvätt (t.ex. spårande, spärrande och förverkande av medel).

(3) Samtliga medlemsstater har ratificerat Europarådets konvention av den 8 november 1990 om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott (nedan kallad "1990 års konvention"). Konventionen ålägger de parter som har undertecknat den att erkänna och verkställa beslut om förverkande från en annan part eller att inlämna en framställan till sina egna behöriga myndigheter för att erhålla ett beslut om förverkande samt att, om ett sådant beslut erhålls, verkställa detta. Parterna kan avvisa framställningar om förverkande, bl.a. när det brott som framställan gäller inte är något brott enligt den anmodade partens nationella lagstiftning eller om det brott som framställan gäller inte kan utgöra underlag för förverkande enligt den anmodade partens nationella lagstiftning.

(4) Rådet antog den 30 november 2000 ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål, i vilket högsta prioritet (åtgärderna 6 och 7) gavs till antagande av ett instrument om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på frysning av bevismaterial och egendom. Dessutom framgår det av punkt 3.3 i programmet att syftet är att, i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande, förbättra verkställigheten i en medlemsstat av ett beslut om förverkande som avkunnats i en annan medlemsstat, bland annat när det gäller återställande till offret för en straffbar gärning, med beaktande av 1990 års konvention. För att uppnå detta syfte minskas genom detta rambeslut, inom dess tillämpningsområde, skälen till vägran av verkställighet och upphävs, bland medlemsstaterna, eventuella system för att omvandla beslutet om förverkande till ett inhemskt beslut.

(5) I rådets rambeslut 2001/500/RIF [3] fastställs bestämmelser om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott. Enligt det rambeslutet får medlemsstaterna inte heller göra eller vidhålla några reservationer i fråga om artikel 2 i 1990 års konvention, om brottet bestraffas med frihetsberövande eller frihetsberövande åtgärd där högsta straffet är mer än ett år.

(6) Slutligen antog rådet den 22 juli 2003 rambeslut 2003/577/RIF om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial [4].

[1] EGT C 184, 2.8.2002, s. 8.
[2] Yttrandet avgivet den 20 november 2002 (EUT C 25 E, 29.1.2004, s. 205).
[3] EGT L 182, 5.7.2001, s. 1.
[4] EUT L 196, 2.8.2003, s. 45.

(7) Huvudsyftet för den organiserade brottsligheten är ekonomisk vinning. Effektivt förebyggande och effektiv bekämpning av den organiserade brottsligheten bör därför inriktas på spårande, spärrande, beslag och förverkande av vinning av brott. Det räcker dock inte med att garantera ömsesidigt erkännande inom Europeiska unionen av preliminära rättsliga åtgärder såsom spärrande och beslag, eftersom effektiv bekämpning av ekonomisk brottslighet dessutom kräver ömsesidigt erkännande av beslut om förverkande av vinning av brott.

(8) Syftet med detta rambeslut är att underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna om ömsesidigt erkännande och verkställighet av beslut om förverkande av egendom, så att en medlemsstat på sitt territorium skall erkänna och verkställa beslut om förverkande som har utfärdats av en annan medlemsstats domstol som är behörig i brottmål. Detta rambeslut hänger samman med rådets rambeslut 2005/212/RIF av den 24 februari 2005 om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott [1]. Syftet med det rambeslutet är att säkerställa att alla medlemsstater har effektiva regler för förverkande av vinning av brott, bland annat när det gäller bevisbördan i fråga om ursprung för tillgångar vilka innehas av en person som är dömd för ett brott som har samband med organiserad brottslighet.

(9) Samarbete mellan medlemsstaterna på grundval av principen om ömsesidigt erkännande och omedelbar verkställighet av rättsliga avgöranden förutsätter förtroende för att de beslut som skall erkännas och verkställas alltid kommer att fattas i enlighet med principerna om laglighet, subsidiaritet och proportionalitet. Det förutsätter också att de rättigheter som beviljas parterna eller berörda tredje parter i god tro kommer att bibehållas. I detta sammanhang bör lämplig hänsyn tas till att förhindra att orättmätiga anspråk från juridiska eller fysiska personer tillgodoses.

(10) En korrekt tillämpning av detta rambeslut förutsätter nära förbindelser mellan de berörda ansvariga nationella myndigheterna, i synnerhet när det gäller samtidig verkställighet av ett beslut om förverkande i fler än en medlemsstat.

(11) Termerna ”vinning” och ”hjälpmedel” som används i detta rambeslut har en tillräckligt vid definition för att i förekommande fall innefatta föremål för brottet.

(12) Om det råder tveksamhet om var den egendom som är föremål för beslut om förverkande är belägen, bör medlemsstaterna använda alla tillgängliga medel för att korrekt kunna fastställa var egendomen finns, också med användning av alla tillgängliga informationssystem.

(13) Detta rambeslut respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen och återspeglas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt kapitel VI i denna. Inget i detta rambeslut får tolkas som ett förbud mot att vägra att förverka egendom om vilken ett beslut om förverkande har utfärdats, om det finns objektiva skäl att tro att beslutet har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl.

(14) Detta rambeslut hindrar inte en medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

(15) Detta rambeslut tar inte upp återställande av egendom till dess rättmätiga ägare.

(16) Detta rambeslut påverkar inte det ändamål för vilket medlemsstaterna använder de summor som erhålls till följd av dess tillämpning.

(17) Detta rambeslut påverkar inte medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten enligt artikel 33 i fördraget om Europeiska unionen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

1. Syftet med detta rambeslut är att fastställa de regler enligt vilka en medlemsstat skall erkänna och på sitt territorium verkställa ett beslut om förverkande som har utfärdats av en domstol som är behörig i brottmål i en annan medlemsstat.

2. Detta rambeslut innebär ingen ändring av skyldigheten att iaktta de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsprinciperna enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen, och inga skyldigheter som åligger rättsliga myndigheter i detta avseende skall påverkas.

[1] EUT L 68, 15.3.2005, s. 49.

Artikel 2

Definitioner

I detta rambeslut används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) *utfärdande stat*: den medlemsstat där en domstol har utfärdat ett beslut om förverkande i samband med ett straffrättsligt förfarande.

b) *verkställande stat*: den medlemsstat till vilken ett beslut om förverkande har överförts för verkställighet.

c) *beslut om förverkande*: sådant slutligt straff eller sådan slutlig åtgärd som beslutas av domstol efter rättegång på grund av en eller flera brottsliga handlingar som innebär slutligt berövande av egendom.

d) *egendom*: varje form av egendom, materiell eller immateriell, lös eller fast, samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom, som enligt beslut av domstolen i den utfärdande staten

i) utgör vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning,

ii) utgör hjälpmedel för ett sådant brott, vinning,

iii) kan förklaras förverkade till följd av tillämpningen i den utfärdande staten av någon av de utökade möjligheterna till förverkande som anges i artikel 3.1 och 3.2 i rambeslut 2005/212/RIF,

eller

iv) kan förklaras förverkade enligt någon annan bestämmelse om utökade möjligheter till förverkande enligt den utfärdande statens lagstiftning.

e) *vinning*: varje ekonomisk fördel av brott. Den kan bestå av alla former av egendom.

f) *hjälpmedel*: all slags egendom som på något sätt, helt eller delvis, använts eller varit avsedd att användas för att begå ett eller flera brott.

g) *kulturföremål som ingår i det nationella kulturarvet* skall definieras i enlighet med artikel 1.1 i direktiv 93/7/EEG av den 15 mars 1993 om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en medlemsstats territorium [1].

h) om de straffrättsliga förfaranden som leder fram till ett beslut om förverkande omfattar ett förbrott, inbegripet penningtvätt, skall med ”brott” enligt artikel 8.2 f avses ett förbrott.

Artikel 3

Fastställande av behöriga myndigheter

1. Varje medlemsstat skall underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som enligt nationell lag är behöriga enligt detta rambeslut, när medlemsstaten är

— utfärdande stat,

eller

— verkställande stat.

2. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 4.1 och 4.2 får varje medlemsstat, om organisationen av dess interna system gör det nödvändigt, utse en eller flera centrala myndigheter till att ansvara för administrativ översändning och mottagning av beslut om förverkande och bistå de behöriga myndigheterna.

3. Rådets generalsekretariat skall hålla de erhållna underrättelserna tillgängliga för alla medlemsstater och för kommissionen.

Artikel 4

Översändande av beslut om förverkande

1. Ett beslut om förverkande får, om beslutet om förverkande avser ett penningbelopp, översändas, tillsammans med det intyg som avses i punkt 2, till den behöriga myndigheten i en medlemsstat i vilken den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har tillräckliga skäl att anta att den fysiska eller juridiska person mot vilken ett beslut om förverkande har utfärdats har egendom eller inkomster.

Om beslutet om förverkande avser specifik egendom får beslutet om förverkande och intyget översändas till den behöriga myndigheten i en medlemsstat i vilken den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har tillräckliga skäl att anta att egendom som omfattas av beslutet om förverkande är belägen.

Om det saknas tillräckliga skäl för att den utfärdande staten skall kunna fastställa till vilken medlemsstat beslutet om förverkande skall översändas, kan detta överföras till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där den fysiska eller juridiska person för vilken beslutet om förverkande har utfärdats normalt är bosatt respektive har sitt registrerade säte.

[1] EGT L 74, 27.3.1993, s. 74. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/38/EG (EGT L 187, 10.7.2001, s. 43).

2. Beslutet om förverkande eller en bestyrkt avskrift av detta, skall tillsammans med intyget översändas av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten direkt till den behöriga myndigheten i den verkställande staten, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, så att den verkställande staten kan fastställa äktheten. Beslutet om förverkande i original, eller en bestyrkt avskrift av detta, och intyget i original skall översändas till den verkställande staten, om den kräver detta. Allt informationsutbyte skall också ske direkt mellan de berörda myndigheterna.

3. Intyget skall undertecknas och riktigheten i dess innehåll intygas av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

4. Om den myndighet som är behörig att verkställa beslutet om förverkande inte är känd av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, skall denna vidta alla nödvändiga efterforskningar, inklusive via kontaktpunkterna i det europeiska rättsliga nätverket, för att erhålla informationen från den verkställande staten.

5. Om en myndighet i den verkställande staten tar emot ett beslut om förverkande och inte är behörig att erkänna det och vidta de åtgärder som krävs för att det skall verkställas, skall den *ex officio* översända beslutet till den behöriga myndigheten och därefter underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

Artikel 5

Översändande av ett beslut om förverkande till en eller flera verkställande stater

1. Med förbehåll för punkterna 2 och 3 får ett beslut om förverkande endast översändas i enlighet med artikel 4 till en verkställande stat åt gången.

2. Ett beslut om förverkande som avser specifik egendom får översändas till flera än en verkställande stat åt gången om

— den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har tillräckliga skäl att anta att olika delar av den egendom som omfattas av beslutet om förverkande är belägna i olika verkställande stater,

eller

— förverkandet av en specifik egendom som omfattas av beslutet om förverkande medför åtgärder i mer än en verkställande stat,

eller

— den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har tillräckliga skäl att anta att en specifik egendom som omfattas av beslutet om förverkande är belägen i en av två eller fler angivna verkställande stater.

3. Ett beslut om förverkande som avser ett penningbelopp får översändas till flera än en verkställande stat åt gången om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten bedömer att det finns ett specifikt behov att göra det, till exempel om

— egendomen i fråga inte har frysts i enlighet med rådets rambeslut 2003/577/RIF,

eller

— värdet på den egendom som får förverkas i den utfärdande staten och ytterligare en verkställande stat förmodligen inte räcker för att driva in hela det belopp som omfattas av beslutet om förverkande.

Artikel 6

Brott

1. Om de gärningar som föranleder beslutet om förverkande utgör ett eller flera av följande brott, enligt den utfärdande statens lagstiftning, och de i den utfärdande staten medför ett högsta frihetsstraff på minst 3 år, skall ett beslut om förverkande verkställas utan kontroll av dubbel straffbarhet:

— Deltagande i en kriminell organisation.

— Terrorism.

— Människohandel.

— Sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi.

— Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.

— Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängmedel.

— Korruption.

— Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som skadar Europeiska gemenskapernas finansiella intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.

— Tvätt av vinning av brott.

— Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.

— IT-brottslighet.

— Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.

— Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse.

— Mord, grov misshandel.

— Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.

— Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.

— Rasism och främlingsfientlighet.

— Organiserad stöld och väpnat rån.

— Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.

— Svindleri.

— Beskyddarverksamhet och utpressning.

— Förfalskning och piratkopiering.

— Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.

— Förfalskning av betalningsmedel.

— Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxtsubstanser.

— Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.

— Handel med stulna fordon.

— Våldtäkt.

— Mordbrand.

— Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.

— Kapning av flygplan eller fartyg.

— Sabotage.

2. Rådet kan när som helst med enhällighet, och efter att ha hört Europaparlamentet enligt villkoren i artikel 39.1 i EU-fördraget, besluta att lägga till andra kategorier av brott i förteckningen i punkt 1. Rådet skall på grundval av den rapport som kommissionen lägger fram i enlighet med artikel 22 överväga om förteckningen skall utvidgas eller ändras.

3. I andra fall än de som anges i punkt 1 får den verkställande staten låta erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande bero på om de gärningar som föranleder beslutet om förverkande utgör ett brott som ger möjlighet till förverkande enligt den verkställande statens lagstiftning, oavsett brottets beskaffenhet eller brottsrubriceringen enligt den utfärdande statens lagstiftning.

Artikel 7

Erkännande och verkställighet

1. De behöriga myndigheterna i den verkställande staten skall utan ytterligare formaliteter erkänna ett beslut om förverkande som har översänts i enlighet med artiklarna 4 och 5 och skyndsamt vidta alla de åtgärder som krävs för att verkställa det, såvida inte de behöriga myndigheterna beslutar att åberopa något av de skäl för att vägra erkännande eller verkställighet som anges i artikel 8 eller något av de skäl till uppskov av verkställigheten som anges i artikel 10.

2. Om en framställan om förverkande rör en viss specifik egendom, får de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande medlemsstaten, om det föreskrivs i dessa staters lagstiftning, träffa överenskommelse om att den verkställande staten kan verkställa förverkandet i form av ett krav om inbetalning av ett penningbelopp som motsvarar värdet av denna egendom.

3. Om ett beslut om förverkande avser ett penningbelopp skall de behöriga myndigheterna i den verkställande staten, om betalning inte erhålls, verkställa beslutet om förverkande i enlighet med punkt 1 på all egendom som finns att tillgå för detta.

4. Om ett beslut om förverkande avser ett penningbelopp, skall de behöriga myndigheterna i den verkställande staten om nödvändigt räkna om det förverkade beloppet till den verkställande statens valuta till den växelkurs som rådde när beslutet om förverkande utfärdades.

5. Varje medlemsstat får genom en förklaring som deponeras vid rådets generalsekretariat förklara att dess behöriga myndigheter inte kommer att erkänna och verkställa beslut om förverkande, om beslutet utfärdades under omständigheter som medförde att egendomen skulle förverkas i enlighet med de utökade möjligheter till förverkande som avses i artikel 2 d iv. Alla sådana förklaringar får dras tillbaka vid vilken tidpunkt som helst.

Artikel 8

Skäl för att vägra erkännande eller verkställighet

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får vägra att erkänna och verkställa beslutet, om det intyg som avses i artikel 4 saknas, är ofullständigt eller uppenbarligen inte motsvarar beslutet.

2. Den behöriga rättsliga myndigheten i den verkställande staten, så som den definieras i den statens lagstiftning, får dessutom vägra att erkänna och verkställa beslutet om förverkande, om det fastställs att

a) verkställande av beslutet om förverkande skulle stå i strid med *ne bis in idem*-principen,

b) i något av de fall som anges i artikel 6.3, den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande inte utgör ett brott som ger möjlighet till förverkande enligt lagen i den verkställande staten; när det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får emellertid verkställigheten av ett beslut om förverkande inte vägras av det skälet att den verkställande statens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller andra avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning,

c) det enligt den verkställande statens lagstiftning föreligger immunitet eller privilegier som skulle förhindra verkställigheten av ett nationellt beslut om förverkande av egendomen i fråga,

d) de rättigheter som innehas av berörda parter, inklusive tredje part i god tro, enligt den verkställande statens lagstiftning gör det omöjligt att verkställa beslutet om förverkande, inklusive när detta är en konsekvens av tillämpningen av rättsmedel i enlighet med artikel 9,

e) den berörda personen, enligt det intyg som avses i artikel 4.2, inte inställde sig personligen och inte heller företrädes av ett ombud vid det förfarande som ledde till beslutet om förverkande, såvida inte intyget fastställer att personen personligen eller genom sin enligt nationell lagstiftning behörige företrädare informerades om förfarandet enligt den utfärdande statens lagstiftning, eller att personen har meddelat att han/hon inte bestrider beslutet om förverkande,

f) beslutet om förverkande är grundat på straffrättsliga förfaranden med avseende på brott som

— enligt den verkställande statens lagstiftning helt eller delvis anses ha begåtts inom dess territorium eller på en plats som är likvärdig med dess territorium,

eller

— begicks utanför den utfärdande statens territorium och det enligt den verkställande statens lagstiftning inte är möjligt att inleda rättsliga förfaranden med avseende på sådana brott om de begås utanför dess territorium,

g) beslutet om förverkande, i enlighet med vad denna myndighet har funnit, utfärdades under omständigheter som medförde att egendomen skulle förverkas i enlighet med de utökade möjligheter till förverkande som avses i artikel 2 d iv,

h) verkställigheten av beslutet har preskriberats enligt lagen i den verkställande staten, under förutsättning att gärningarna omfattas av den statens behörighet enligt dess egen strafflagstiftning.

3. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten har funnit att

— beslutet om förverkande utfärdades under omständigheter som medförde att egendomen skulle förverkas i enlighet med de utökade möjligheter till förverkande som avses i artikel 2 d iii

och

— beslutet om förverkande faller utanför räckvidden av det alternativ som den verkställande staten har antagit enligt artikel 3.2 i rambeslut 2005/212/RIF.

skall den verkställa beslutet om förverkande åtminstone i den omfattning som föreskrivs i liknande fall enligt den nationella lagstiftningen.

4. De behöriga myndigheterna i den verkställande staten skall särskilt överväga att på lämpligt sätt samråda med de behöriga myndigheterna i den utfärdande staten innan de beslutar att inte erkänna och verkställa ett beslut om förverkande enligt punkt 2 eller att begränsa verkställigheten enligt punkt 3. Samråd är obligatoriskt då beslutet sannolikt kommer att grunda sig på

— punkt 1,

— punkt 2 a, 2 e, 2 f eller 2 g,

— punkt 2 d och det inte ges någon information enligt artikel 9.3,

eller

— punkt 3.

5. Om det är omöjligt att verkställa beslutet om förverkande, på grund av att den egendom som skall förverkas redan har förverkats, försvunnit, förstörts, inte kan återfinnas på den plats som anges i intyget eller platsen där egendomen finns inte har angetts tillräckligt exakt, trots att den utfärdande staten konsulterats, skall den behöriga myndigheten i den utfärdande staten underrättas utan dröjsmål.

Artikel 9

Rättsmedel i den verkställande staten mot erkännande och verkställighet

1. Varje medlemsstat skall införa nödvändiga bestämmelser för att se till att alla berörda parter, inbegripet tredje part i god tro, har tillgång till rättsmedel mot erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande i enlighet med artikel 7 i syfte att bevara hans eller hennes rättigheter. Talan skall väckas vid en domstol i den verkställande staten i enlighet med den statens nationella lagstiftning. Talan får ha suspensiv effekt enligt lagen i den verkställande staten.

2. Grunden för utfärdande av beslutet om förverkande får inte prövas vid en domstol i den verkställande staten.

3. Om talan väcks vid en domstol i den verkställande staten skall den behöriga myndigheten i den utfärdande staten underrättas om detta.

Artikel 10

Uppskov av verkställigheten

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får uppskjuta verkställigheten av ett beslut om förverkande som har överlämnats i enlighet med artiklarna 4 och 5

a) om den när det gäller ett beslut om förverkande avseende ett penningbelopp anser att det finns risk för att det sammanlagda värdet av verkställigheten kommer att överstiga det belopp som anges i beslutet om förverkande på grund av samtidig verkställighet av beslutet om förverkande i fler än en medlemsstat,

eller

b) i fråga om de rättsmedel som avses i artikel 9,

eller

c) om verkställigheten kan skada en pågående brottsutredning eller ett förfarande, fram till en tidpunkt som anses lämplig,

eller

d) i fall där det anses nödvändigt att helt eller delvis översätta beslutet om förverkande, under den tid som är nödvändig för översättningen på den verkställande statens bekostnad,

eller

e) i fall där egendomen redan omfattas av förfaranden om förverkande i den verkställande staten.

2. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten skall under uppskovet vidta alla åtgärder som den skulle vidta i ett liknande inhemskt fall för att undvika att egendomen inte längre står till förfogande för verkställighet av beslutet om förverkande.

3. Vid uppskov enligt punkt 1 a skall den behöriga myndigheten i den verkställande staten omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, och den behöriga myndigheten i den utfärdande staten skall fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 14.3.

4. När det gäller de fall som anges i punkterna 1 b, 1 c, 1 d och 1 e skall den behöriga myndigheten i den verkställande staten omgående lämna rapport till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om uppskovet av verkställigheten, inklusive skälen för uppskovet och om möjligt uppgift om hur långt uppskovet väntas bli, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning.

Så snart det inte längre finns något skäl för uppskovet, skall den behöriga myndigheten i den verkställande staten omgående vidta de åtgärder som är nödvändiga för att verkställa beslutet om förverkande och underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning.

Artikel 11

Flera beslut om förverkande

Om de behöriga myndigheterna i den verkställande staten handlägger

— två eller flera beslut om förverkande avseende ett penningbelopp mot samma fysiska eller juridiska person och den berörda personen inte har tillräckligt med resurser i den verkställande staten för att alla beslut skall kunna verkställas,

eller

— två eller flera beslut om förverkande avseende samma specifika egendom,

skall beslutet om vilken eller vilka av framställningarna som skall verkställas fattas av den behöriga myndigheten i den verkställande staten i enlighet med lagstiftningen i den verkställande staten, med vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, vilka kan omfatta förekomsten av frysta tillgångar, brottets relativa svårighetsgrad och platsen för dess förövande samt datum för respektive beslut och tidpunkt då respektive beslut översändes.

Artikel 12

Tillämplig lag för verkställighet

1. Om inte annat föreskrivs i punkt 3 skall verkställigheten av beslutet om förverkande regleras av lagen i den verkställande staten, och dess myndigheter skall ha exklusiv behörighet att besluta om verkställighetsförfarandena och om alla åtgärder i samband härmed.

2. Om den berörda personen kan lämna bevis på att förverkande helt eller delvis skett i någon stat, skall den behöriga myndigheten i den utfärdande staten på lämpligt sätt. Vid förverkande av vinning skall varje del av beloppet som drivits in enligt beslutet om förverkande i en annan stat än den verkställande staten i sin helhet dras av från det belopp som skall drivas in i den verkställande staten.

3. Ett beslut om förverkande mot en juridisk person skall verkställas, även om den verkställande staten inte erkänner principen om juridiska personers straffrättsliga ansvar.

4. Den verkställande staten får inte föreskriva åtgärder som alternativ till beslutet om förverkande, inklusive frihetsstraff eller någon annan åtgärd som begränsar en persons frihet till följd av översändande enligt artiklarna 4 och 5, såvida inte den utfärdande staten har samtyckt till detta.

Artikel 13

Amnesti, nåd, omprövning av beslut om förverkande

1. Amnesti och nåd får beviljas av både den utfärdande staten och den verkställande staten.

2. Endast den utfärdande staten får fatta beslut om en ansökan om omprövning av beslutet om förverkande.

Artikel 14

Följder av översändande av beslut om förverkande

1. Översändandet av ett beslut om förverkande till en eller flera verkställande stater i enlighet med artiklarna 4 och 5 begränsar inte den utfärdande statens rätt att själv verkställa beslutet om förverkande.

2. Om ett beslut om förverkande avseende ett penningbelopp översänds till en eller flera verkställande stater får det sammanlagda värde som härrör från verkställigheten inte överstiga det högsta belopp som anges i beslutet om förverkande.

3. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten skall därför omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i varje berörd verkställande stat på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning

a) om den anser att det finns risk för att verkställighet utöver det högsta beloppet kan äga rum, till exempel på grundval av information som den erhållit från en verkställande stat i enlighet med artikel 10.3. Om artikel 10.1 a tillämpas skall den behöriga myndigheten i den utfärdande staten så snart som möjligt underrätta den behöriga myndigheten i den verkställande staten om risken har upphört,

b) om beslutet om förverkande helt eller delvis har verkställts i den utfärdande staten eller i en annan verkställande stat. Det belopp beträffande vilket beslutet om förverkande ännu inte har verkställts skall specificeras,

c) om en myndighet i den utfärdande staten, efter det att ett beslut om förverkande har översänts i enlighet med artiklarna 4 och 5, tar emot ett penningbelopp som den berörda personen har betalat frivilligt med avseende på beslutet om förverkande. Artikel 12.2 skall tillämpas.

Artikel 15

Inställande av verkställighet

Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten skall genast informera den behöriga myndigheten i den verkställande staten, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, om varje beslut eller åtgärd som innebär att beslutet inte längre är verkställbart eller av någon annan anledning skall dras tillbaka från den verkställande staten. Den verkställande staten skall inställa verkställigheten av beslutet, så snart som den erhåller information från den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om ett sådant beslut eller en sådan åtgärd.

Artikel 16

Förfogande över förverkad egendom

1. Den verkställande staten skall fördela de penningbelopp som erhålls vid verkställigheten av beslutet om förverkande enligt följande:

a) Om det belopp som erhålls vid verkställigheten av beslutet om förverkande understiger 10 000 EUR eller motsvarande belopp skall detta tillfalla den verkställande staten.

b) I samtliga övriga fall skall 50 % av det belopp som erhålls vid verkställigheten av beslutet om förverkande överföras av den verkställande staten till den utfärdande staten.

2. Annan egendom än penningbelopp som erhålls vid verkställigheten av beslutet om förverkande skall förfogas över på ett av följande sätt som den verkställande staten själv bestämmer:

a) Egendomen får säljas. I detta fall skall intäkterna från försäljningen fördelas i enlighet med punkt 1.

b) Egendomen får överföras till den utfärdande staten. Om beslutet om förverkande omfattar ett penningbelopp får egendomen endast överföras till den utfärdande staten när denna stat har gett sitt samtycke.

c) Om det inte är möjligt att tillämpa led a eller b, får egendomen förfogas över på något annat sätt i enlighet med den verkställande statens nationella lagstiftning.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 behöver den verkställande staten inte sälja eller återlämna specifika föremål som omfattas av beslutet om förverkande vilka utgörs av kulturföremål som ingår i den statens nationella kulturarv.

4. Punkterna 1, 2 och 3 skall tillämpas om inget annat överenskommits mellan den utfärdande staten och den verkställande staten.

Artikel 17

Information om resultatet av verkställigheten

Den behöriga myndigheten i den verkställande staten skall utan dröjsmål informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning,

a) om översändande av beslutet om förverkande till den behöriga myndigheten enligt artikel 4.5,

b) om varje beslut om att inte erkänna beslutet om förverkande samt skälen till beslutet,

c) om att beslutet helt eller delvis inte har verkställts av de skäl som anges i artikel 10, artikel 12.1 och 12.2 eller artikel 13.1,

d) så snart som beslutet har verkställts,

e) om tillämpning av alternativa åtgärder enligt artikel 12.4.

Artikel 18

Ersättning

1. Om den verkställande staten enligt sin lagstiftning är ansvarig för skada, som orsakats någon av de parter som avses i artikel 9 på grund av verkställighet av ett beslut om förverkande som översänts till denna enligt artiklarna 4 och 5 skall den utfärdande staten, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9.2, ersätta den verkställande staten eventuella skadeståndsbelopp som betalats ut i enlighet med detta ansvar till nämnda part, såvida inte skadan eller någon del av den uteslutande beror på den verkställande statens agerande.

2. Punkt 1 påverkar inte tillämpningen av medlemsstaternas lagstiftning om fysiska eller juridiska personers anspråk på skadeersättning.

Artikel 19

Språk

1. Intyget skall översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande staten.

2. Varje medlemsstat får vid antagandet av detta rambeslut eller vid en senare tidpunkt, genom en förklaring som deponeras hos rådets generalsekretariat, förklara att den kommer att godta en översättning till ett eller flera av de övriga officiella språken vid Europeiska gemenskapernas institutioner.

Artikel 20

Kostnader

1. Om inte annat föreskrivs i artikel 16, får medlemsstaterna inte avkräva varandra ersättning för kostnader i samband med tillämpningen av detta rambeslut.

2. Om den verkställande staten har haft kostnader som den anser vara stora eller exceptionella, får den lägga fram ett förslag för den utfärdande staten om att dessa kostnader skall delas. Den utfärdande staten skall beakta varje sådant förslag på grundval av detaljerade specifikationer från den verkställande staten.

Artikel 21

Förhållandet till andra avtal och överenskommelser

Detta rambeslut påverkar inte tillämpningen av bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser mellan medlemsstaterna i den mån som sådana avtal och överenskommelser bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfaranden för att verkställa beslut om förverkande.

Artikel 22

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut senast den 24 november 2008.

2. Medlemsstaterna skall till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport som kommissionen utarbetar med hjälp av denna information skall rådet senast den 24 november 2009 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

3. Rådets generalsekretariat skall underrätta medlemsstaterna och kommissionen om de förklaringar som görs i enlighet med artiklarna 7.5 och 19.2.

4. En medlemsstat som erfarit upprepade svårigheter eller bristande verksamhet från en annan medlemsstats sida när det gäller ömsesidigt erkännande och verkställighet av beslut om förverkande, utan att detta har lösts genom bilaterala samråd, får underrätta rådet för en utvärdering av detta rambesluts genomförande på medlemsstatsnivå.

5. Medlemsstaterna skall, som verkställande stater, i början av varje kalenderår informera rådet och kommissionen om antalet fall i vilka artikel 17 b har tillämpats och en sammanfattning av skälen till detta.

Senast den 24 november 2013 skall kommissionen upprätta en rapport på grundval av mottagen information tillsammans med eventuella initiativ som den anser lämpliga.

Artikel 23

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Luxemburg den 6 oktober 2006.

På rådets vägnar
K. RAJAMÄKI
Ordförande

BILAGA

INTYG

enligt artikel 4 i rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande

a) Utfärdande och verkställande stat:

Utfärdande stat: .....

Verkställande stat: .....

b) Den domstol som har utfärdat beslutet om förverkande:

Officiellt namn: .....

Adress: .....

.....

Ärendebeteckning: .....

Tfn (landsnummer) (riktnummer): .....

Fax (landsnummer) (riktnummer): .....

E-post (om sådan finns): .....

Språk för kontakter med domstolen: .....

.....

Uppgifter om den person/de personer som skall kontaktas för att få ytterligare information för verkställighet av beslutet om förverkande eller i förekommande fall för att samordna verkställighet av ett beslut om förverkande som översänts till två eller fler verkställande stater, eller för att till den utfärdande staten överföra belopp eller egendom som erhålls vid verkställighet (namn, titel/grad, tfn, fax och, om sådan finns, e-post):

.....

.....

.....

c) Behörig myndighet för verkställighet av ett beslut om förverkande i den utfärdande staten (om denna myndighet är en annan än den domstol som anges i led b):

Officiellt namn: .....

.....

Adress: .....

.....

Tfn (landsnummer) (riktnummer): .....

Fax (landsnummer) (riktnummer): .....

E-post (om sådan finns): .....

.....

Språk för kontakter med den för verkställighet behöriga myndigheten: .....

.....

.....

Uppgifter om den person/de personer som skall kontaktas för att få ytterligare information för verkställighet av beslutet om förverkande eller i förekommande fall för att samordna verkställighet av ett beslut om förverkande som översänts till två eller fler verkställande stater, eller för att till den utfärdande staten överföra belopp eller egendom som erhålls vid verkställighet (namn, titel/grad, tfn, fax och, om sådan finns, e-post): .....

.....

.....

d) Central myndighet med ansvar för administrativ översändning och mottagande av beslut om förverkande i den utfärdande staten:

Namn på den centrala myndigheten: .....

.....

.....

Kontaktperson, i förekommande fall (titel/grad och namn): .....

.....

Adress: .....

.....

Ärendebeteckning: .....

Tfn (landsnummer) (riktnummer): .....

Fax (landsnummer) (riktnummer): .....

E-post (om sådan finns): .....

e) Den myndighet/de myndigheter som kan kontaktas (om led c och/eller d har fyllts i):

☐ Myndighet enligt b:

Kan kontaktas beträffande frågor som rör: .....

☐ Myndighet enligt c:

Kan kontaktas beträffande frågor som rör: .....

☐ Myndighet enligt d:

Kan kontaktas beträffande frågor som rör: .....

f) Om beslutet om förverkande är en uppföljning av ett beslut om frysning som översänts till den verkställande staten enligt rambeslut 2003/577/RIF av den 22 juli 2003 om verkställande i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial ([1]) skall nödvändiga uppgifter för att identifiera frysningsbeslutet lämnas (datum för utfärdande och överföring av beslutet om frysning, myndighet som beslutet översänts till, i förekommande fall referensnummer): .....

.....

.....

g) Om beslutet om förverkande har översänts till mer än en verkställande stat, lämna följande upplysningar:

1. Beslutet om förverkande har översänts till annan verkställande stat/stater (land och myndighet) enligt följande: .....

.....

.....

2. Beslutet om förverkande har översänts till mer än en verkställande stat av följande skäl (markera relevant ruta):

2.1 Beslutet om förverkande avser en eller flera specifika delar av en egendom:

☐ Olika specifika delar av den egendom som omfattas av beslutet om förverkande antas vara belägna i olika verkställande stater.

☐ Förverkandet av en specifik del av en egendom medför åtgärder i mer än en verkställande stat.

☐ En specifik del av en egendom som omfattas av beslutet om förverkande antas vara belägen i en av två eller fler angivna verkställande stater.

2.2 Beslutet om förverkande avser ett penningbelopp:

☐ Egendomen i fråga har inte frysts i enlighet med rambeslut 2003/577/RIF av den 22 juli 2003 om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial.

☐ Värdet på den egendom som får förverkas i den utfärdande staten och ytterligare en verkställande stat räcker förmodligen inte för att driva in hela det belopp som omfattas av beslutet om förverkande.

☐ Andra skäl (specificera): .....

.....

.....

([1]) EUT L 196, 2.8.2003, s. 45.

h) Uppgifter om fysisk eller juridisk person för vilken beslutet om förverkande har utfärdats:

1. **Fysisk person**:

Namn: .....

Samtliga förnamn: .....

Flicknamn, i tillämpliga fall: .....

Alias, i tillämpliga fall: .....

Kön: .....

Nationalitet: .....

ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (om möjligt): .....

Födelsedatum: .....

Födelseort: .....

Senaste kända adress: .....

.....

Språk som personen förstår (om detta/dessa är känt/kända): .....

.....

1.1 Om beslutet om förverkande rör ett penningbelopp:

Beslutet om förverkande översänds till den verkställande staten på grund av följande (markera relevant ruta):

☐ a) Den utfärdande staten har rimliga skäl att anta att den person mot vilken beslutet om förverkande har utfärdats har egendom eller inkomst i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Skäl för antagandet att personen har egendom/inkomst: .....

.....

Beskrivning av personens egendom/inkomstkälla: .....

.....

Lokaliseringsuppgifter om personens egendom/inkomstkälla (om okänd, senast kända lokalisering): .....

.....

☐ b) Det finns inga rimliga skäl enligt led a som gör att den utfärdande staten kan avgöra till vilken medlemsstat beslutet om förverkande får sändas, men den person som är föremål för beslutet normalt har hemvist i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Normal hemvist i den verkställande staten: .....

.....

.....

1.2 Om beslutet om förverkande rör specifik egendom:

Beslutet om förverkande översänds till den verkställande staten på grund av följande (markera relevant ruta):

☐ a) Den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten (se punkt i).

☐ b) Den utfärdande staten har rimliga skäl att anta att den specifika egendom eller del av denna som omfattas av beslutet om förverkande är lokaliserad i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Skäl för antagandet att den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten: .....

.....

☐ c) Det finns inga rimliga skäl enligt led b som gör att den utfärdande staten kan avgöra till vilken medlemsstat beslutet om förverkande får sändas, men den person som är föremål för beslutet normalt har hemvist i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Normal hemvist i den verkställande staten: .....

.....

.....

2. **Juridisk person**

Namn: .....

Form av juridisk person: .....

Registreringsnummer (om sådant finns) ([1]): .....

Registrerat säte (om sådant finns) ([1]): .....

Den juridiska personens adress: .....

2.1 Om beslutet om förverkande rör ett penningbelopp:

Beslutet översänds till den verkställande staten på grund av följande (markera relevant ruta):

☐ a) Den utfärdande staten har rimliga skäl att anta att den juridiska person som är föremål för beslutet har egendom eller inkomst i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Skäl för antagandet att den juridiska personen har egendom/inkomst: .....

.....

Beskrivning av den juridiska personens egendom/inkomstkälla: .....

.....

Lokaliseringsuppgifter om den juridiska personens egendom/inkomstkälla (om okänd, senast kända lokalisering):

.....

([1]) Om ett beslut om förverkande översänds till den verkställande staten på grund av att den juridiska person mot vilken beslutet har utfärdats har sitt registrerade säte i den staten måste registreringsnummer och registrerat säte fyllas i.

☐ b) Det finns inga rimliga skäl enligt led a som gör att den utfärdande staten kan avgöra till vilken medlemsstat beslutet om förverkande får översändas, men den juridiska person som är föremål för beslutet har sitt registrerade säte i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Registrerat säte i den verkställande staten: .....

.....

.....

2.2 Om beslutet om förverkande omfattar specifik egendom:

Beslutet om förverkande översänds till den verkställande staten på grund av följande (markera relevant ruta):

☐ a) Den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten, se punkt i.

☐ b) Den utfärdande staten har rimliga skäl att anta att den specifika egendom eller del av denna som omfattas av beslutet är lokaliserad i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Skäl för antagandet att den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten: .....

.....

.....

☐ c) Det finns inga rimliga skäl enligt led b som gör att den utfärdande staten kan avgöra till vilken medlemsstat beslutet om förverkande får översändas men den juridiska person för vilken beslutet om förverkande har utfärdats har sitt registrerade säte i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Registrerat säte i den verkställande staten: .....

.....

.....

i) Beslutet om förverkande

Beslutet om förverkande utfärdades den (datum): .....

.....

Beslutet blev slutgiltigt den (datum): .....

Beslutets referensnummer (om sådant finns): .....

1. Uppgifter angående beslutet om förverkande

1.1 Ange (genom att markera i relevant(a) ruta/rutor) om beslutet om förverkande omfattar

☐ ett penningbelopp

Det belopp som skall förverkas i den verkställande staten med angivande av valuta (i siffror och ord): .....

.....

Det sammanlagda beloppet enligt beslutet om förverkande med angivande av valuta (i siffror och ord): .....

.....

☐ specifik egendom eller del/delar av denna

Beskrivning av egendomen: .....

.....

Lokalisering av egendomen (om okänd, senast kända lokalisering): .....

.....

.....

Om förverkandet av egendomen medför åtgärder i mer än en verkställande stat, beskrivning av vilka åtgärder som skall vidtas:

.....

1.2 Domstolen har beslutat att egendomen (markera relevant(a) ruta/rutor):

☐ i) utgör vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning

☐ ii) utgör hjälpmedel för ett sådant brott

☐ iii) har förklarats förverkad till följd av tillämpningen i den utfärdande staten av de utökade möjligheterna till förverkande enligt beskrivning i led a, b och c. Grunden för beslutet är att domstolen på grundval av specifika sakförhållanden är fullständigt övertygad om att egendomen i fråga härrör från

☐ a) den dömda personens brottsliga verksamhet under en period som föregår domen för brottet i fråga och som anses rimlig av domstolen med tanke på omständigheterna i det särskilda fallet, eller

☐ b) den dömda personens liknande brottsliga verksamhet under en period som föregår domen för brottet i fråga och som anses rimlig av domstolen med tanke på omständigheterna i det särskilda fallet, eller

☐ c) den dömda personens brottsliga verksamhet och det har fastställts att värdet av egendomen inte står i proportion till den dömda personens lagligen förvärvade inkomst.

☐ iv) har förklarats förverkad enligt någon annan bestämmelse som avser utökade möjligheter till förverkande enligt den utfärdande statens lagstiftning.

Om det rör sig om två eller fler kategorier av förverkande, lämna uppgifter om vilken egendom som förverkats i förhållande till varje kategori: .....

.....

2. Information om det eller de brott som ledde till beslutet om förverkande:

2.1 En sammanfattning av fakta och beskrivning av omständigheterna under vilka det eller de brott begicks som ledde till beslutet om förverkande, inklusive tid och plats:

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 Beskaffenhet och brottsrubricering för de(t) brott som ledde till beslutet om förverkande samt den tillämpliga bestämmelse/lag som beslutet grundar sig på:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 Ange i förekommande fall ett eller flera av följande brott som brottet eller brotten under punkt 2.2 hänför sig till, om brottet eller brotten i den utfärdande staten medför ett högsta frihetsstraff på minst 3 år (markera relevant(a) ruta/rutor):

☐ Deltagande i en kriminell organisation.

☐ Terrorism.

☐ Människohandel.

☐ Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.

☐ Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.

☐ Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.

☐ Korruption.

☐ Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.

- ☐ Tvätt av vinning av brott.
- ☐ Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- ☐ IT-brottslighet.
- ☐ Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- ☐ Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse.
- ☐ Mord, grov misshandel.
- ☐ Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- ☐ Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- ☐ Rasism och främlingsfientlighet.
- ☐ Organiserad stöld eller väpnat rån.
- ☐ Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- ☐ Svindleri.
- ☐ Beskyddarverksamhet och utpressning.
- ☐ Förfalskning och piratkopiering.
- ☐ Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- ☐ Förfalskning av betalningsmedel.
- ☐ Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxtsubstanser.
- ☐ Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- ☐ Handel med stulna fordon.
- ☐ Våldtäkt.
- ☐ Mordbrand.
- ☐ Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- ☐ Kapning av flygplan eller fartyg.
- ☐ Sabotage.

2.4 Om de(t) brott som ledde till beslutet om förverkande under punkt 2.2 ovan inte omfattas av punkt 2.3, ge en fullständig beskrivning av ifrågavarande brott (denna bör omfatta den brottsliga verksamheten i fråga [i motsats till exempelvis brottsrubriceringar]):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

j) Förfarande som ledde till beslutet om förverkande

Ange följande avseende det förfarande som ledde till beslutet om förverkande (sätt kryss i relevant ruta eller rutor):

☐ a) Den berörda personen inställde sig personligen vid förfarandet.

☐ b) Den berörda personen inställde sig inte personligen vid förfarandet men företräddes av ett ombud.

☐ c) Den berörda personen inställde sig inte personligen vid förfarandet och företräddes inte av ett ombud. Det bekräftas att

☐ personen informerades personligen, eller genom en enligt nationell lagstiftning behörig företrädare, om förfarandet i enlighet med den utfärdande statens lagstiftning, eller

☐ personen har uppgivit att han/hon inte bestrider beslutet om förverkande.

k) Omvandling och överföring av egendom

1. Om beslutet om förverkande rör specifik egendom, ange om den utfärdande staten tillåter att förverkandet i den verkställande staten verkställs i form av ett krav om inbetalning av ett penningbelopp som motsvarar värdet av denna egendom.

☐ Ja

☐ Nej

2. Om beslutet om förverkande rör ett penningbelopp, ange huruvida annan egendom än pengar som erhålls från verkställandet av beslutet om förverkande kan överföras till den utfärdande staten.

☐ Ja

☐ Nej

l) Alternativa åtgärder, inklusive frihetsberövande påföljder

1. Ange om den utfärdande staten medger att den verkställande staten tillämpar alternativa åtgärder, om det inte är möjligt att vare sig helt eller delvis verkställa beslutet om förverkande:

☐ Ja

☐ Nej

2. Om ja, ange vilka åtgärder som kan tillämpas (beskaffenhet och maximistraff):

☐ Frihetsberövande. Maximitid: .....

☐ Samhällstjänst (eller motsvarande). Maximitid: .....

☐ Andra åtgärder. Beskrivning: .....

.....

m) Andra omständigheter i fallet (frivillig information): .....

.....

.....

n) Beslutet om förverkande bifogas intyget.

Underskrift av den myndighet som utfärdar intyget och/eller företrädare, som bekräftar att intyget är korrekt: .....

.....

Namn: .....

Befattning (titel/grad): .....

Datum: .....

Officiell stämpel (i förekommande fall):

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

dels att 1 kap. 2 och 3 §§, 3 kap. 4, 5, 8 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 7 a och 11 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
Med ett svenskt beslut om förverkande avses i denna lag ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut om förverkande	
1. som avser utbyte av ett brott, eller vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott eller värdet av det mottagna, eller	
2. som avser egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott, som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som annars varit föremål för brott.	
Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken.	Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. *1 b § eller* 4 § brottsbalken.
3 §	
Med ett utländskt beslut om förverkande avses i denna lag ett straff eller en åtgärd enligt ett lagakraftvunnet beslut, som har meddelats av en domstol i en annan medlemsstat i Europeiska unionen efter rättegång på grund av brottslig handling och som innebär ett slutligt berövande av egendom när domstolen förklarat att egendomen	
1. utgjort vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning,	
2. utgjort hjälpmedel vid ett brott, *eller*	2. utgjort hjälpmedel vid ett brott,
3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2 om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av	3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2 om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom

vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott.	som härrör från brott*, eller* *4. har förverkats med stöd av andra bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande enligt den statens lagstiftning än sådana som anges i 3.*

Denna lag ska inte tillämpas på utländska beslut om förverkande som innebär återställande av egendom till rättmätig ägare.

3 kap.

4 §

Kronofogdemyndigheten prövar om *ett* beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige.	Kronofogdemyndigheten prövar om beslut om förverkande *enligt 1 kap. 3 § första stycket 1–3* ska erkännas och verkställas i Sverige. *Tingsrätten prövar om beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 ska erkännas och verkställas i Sverige.*

5 §

Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten *för erkännande och verkställighet*. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.	Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogde-myndigheten. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

	7 a § *Kronofogdemyndigheten ansöker om erkännande och verkställighet av beslut enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 hos den tingsrätt som är behörig att pröva ett överklagande enligt 14 §.*

8 §

Om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska Kronofogdemyndigheten besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.	Om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska Kronofogdemyndigheten*, eller tingsrätten om det rör sig om ett beslut enligt 1 kap. 3 § första stycket 4,* besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgifter om

1. det belopp i svensk valuta eller den egendom som verkställigheten ska avse,

2. huruvida beslutet får verkställas enligt 2 § andra stycket första meningen, och i så fall med beloppet angivet i svensk valuta,

3. hur beslutet ska verkställas, om det finns andra beslut om förverkande eller ett eller flera beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande, samt

4. hur den mot vilken förklaringen gäller kan överklaga verkställbarhetsförklaringen.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. *Verkställbarhetsförklaringen* ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. *En verkställbarhetsförklaring som har meddelats av Kronofogdemyndigheten* ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.

11 a §

En verkställbarhetsförklaring får utöver vad som anges i 10 och 11 §§ inte meddelas om beslutet om förverkande är ett beslut enligt 1 kap. 3 § första stycket 4, och

1. den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande inte motsvarar ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex år eller mer, eller motsvarar något av de brott som räknas upp i 36 kap. 1 b § andra och tredje styckena brottsbalken,

2. brottet inte är av beskaffenhet att kunna ge utbyte,

3. den förverkade egendomen inte har något samband med brottslig verksamhet, eller

4. beslutet om förverkande inte riktar sig mot någon av de personer som anges i 36 kap. 5 a § brottsbalken.

En verkställbarhetsförklaring avseende beslut som anges i första stycket får inte meddelas om det är uppenbart oskäligt.

15 §

En verkställbarhetsförklaring ska upphävas om

1. det framkommer att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige,
2. beslutet om förverkande avser viss egendom och denna inte påträffas här i landet,
3. egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa beslutet om förverkande,
4. nåd har beviljats eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen har meddelats,
5. beslutet om förverkande i sin helhet är verkställt i en annan stat, eller
6. begäran om verkställighet av beslutet om förverkande återkallas.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning enligt 14 §, fatta beslut i de fall rätten har fastställt förklaringen och det är fråga om att upphäva denna enligt första stycket 1.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning enligt 14 §, fatta beslut i de fall rätten har *meddelat eller* fastställt förklaringen och det är fråga om att upphäva denna enligt första stycket 1.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits såvitt möjligt återgå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har inkommit med yttranden över departementspromemorian: Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Nacka tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Linköpings tingsrätt, Malmö tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Tullverket, Kustbevakningen, Kronofogdemyndigheten, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges advokatsamfund och Föreningen Sveriges Kronofogdar.

Sveriges Domareförbund, Amnesty International och Civil Rights Defenders har inbjudits att lämna synpunkter men avstått.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

dels att 1 kap. 2 och 3 §§, 3 kap. 4, 5, 8, 15 och 16 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 14 § ska lyda ”Överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring”,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 11 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
Med ett svenskt beslut om förverkande avses i denna lag ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut om förverkande	
1. som avser utbyte av ett brott, eller vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott eller värdet av det mottagna, eller	
2. som avser egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott, som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som annars varit föremål för brott.	
Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken.	Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. *1 b eller* 4 § brottsbalken.
3 §	
Med ett utländskt beslut om förverkande avses i denna lag ett straff eller en åtgärd enligt ett lagakraftvunnet beslut, som har meddelats av en domstol i en annan medlemsstat i Europeiska unionen efter rättegång på grund av brottslig handling och som innebär ett slutligt berövande av egendom när domstolen förklarat att egendomen	
1. utgjort vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning,	
2. utgjort hjälpmedel vid ett brott, *eller*	2. utgjort hjälpmedel vid ett brott,
3. har förverkats till följd av en	3. har förverkats till följd av en

tillämpning av artikel 3.1 och 3.2 om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott.	tillämpning av artikel 3.1 och 3.2 om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott, *eller* *4. har förverkats med stöd av andra bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande än sådana som anges i 3.*

Denna lag ska inte tillämpas på utländska beslut om förverkande som innebär återställande av egendom till rättmätig ägare.

3 kap.

Behörig myndighet	***Behöriga myndigheter***
	4 §
Kronofogdemyndigheten prövar om *ett* beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige.	Kronofogdemyndigheten prövar om beslut om förverkande *enligt 1 kap. 3 § första stycket 1–3* ska erkännas och verkställas i Sverige. *Tingsrätten prövar, efter ansökan från Kronofogdemyndigheten, om beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 ska erkännas och verkställas i Sverige. Kronofogdemyndigheten får dock, innan den gett in en ansökan till rätten, med stöd av 10 § besluta att en verkställbarhetsförklaring inte ska meddelas.* *I fråga om tingsrättens behörighet enligt andra stycket tillämpas 18 kap. 1 § utsökningsbalken.*
	5 §
Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten *för erkännande och verkställighet.* Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.	Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

	8 §
Om ett beslut om förverkande är	Om ett beslut om förverkande är

verkställbart i Sverige, ska *Kronofogdemyndigheten* besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

verkställbart i Sverige, ska *den myndighet som är behörig enligt 4 §* besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgifter om

1. det belopp i svensk valuta eller den egendom som verkställigheten ska avse,

2. huruvida beslutet får verkställas enligt 2 § andra stycket första meningen, och i så fall med beloppet angivet i svensk valuta,

3. hur beslutet ska verkställas, om det finns andra beslut om förverkande eller ett eller flera beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande, samt

4. hur den mot vilken förklaringen gäller kan överklaga verkställbarhetsförklaringen.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. *Verkställbarhetsförklaringen* ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. *En verkställbarhetsförklaring som har meddelats av Kronofogdemyndigheten* ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.

11 a §

För beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 gäller, utöver vad som anges i 10 och 11 §§, att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas om

1. den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande varken motsvarar ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex år eller mer, eller något av de brott som räknas upp i 36 kap. 1 b § andra och tredje styckena brottsbalken,

2. brottet inte är av beskaffenhet att kunna ge utbyte,

3. den förverkade egendomen inte härrör från brottslig verksamhet, eller

4. beslutet om förverkande inte riktar sig mot någon av de

personer som anges i 36 kap. 5 a § brottsbalken.

Beträffande första stycket 3 ska särskilt beaktas om det i den andra medlemsstatens lag uppställs ett krav på att den egendom som förverkas ska härröra från brottslig verksamhet.

En verkställbarhetsförklaring avseende beslut som anges i första stycket får inte meddelas om det är oskäligt.

15 §

En verkställbarhetsförklaring ska upphävas om

1. det framkommer att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige,
2. beslutet om förverkande avser viss egendom och denna inte påträffas här i landet,
3. egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa beslutet om förverkande,
4. nåd har beviljats eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen har meddelats,
5. beslutet om förverkande i sin helhet är verkställt i en annan stat, eller
6. begäran om verkställighet av beslutet om förverkande återkallas.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning *enligt 14 §*, fatta beslut i de fall rätten har fastställt *förklaringen* och det är fråga om *att upphäva denna* enligt första stycket 1.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning, fatta beslut *om upphävande* i de fall rätten har *meddelat förklaringen eller* fastställt *Kronofogdemyndighetens förklaring* och det är fråga om *upphävande* enligt första stycket 1.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits såvitt möjligt återgå.

16 §

För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten *avgör ett ärende* eller upphäver en *verkställbarhetsförklaring* ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.	För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten *beslutar att inte meddela en verkställbarhetsförklaring* eller upphäver en *sådan förklaring,* ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.

För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet gäller bestämmelserna i 18 kap. utsökningsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-11-27

Närvarande: F.d. justitieråden Susanne Billum och Severin Blomstrand samt justitierådet Kristina Ståhl.

Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen

Enligt en lagrådsremiss den 14 november 2013 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Erika Goldkuhl.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

3 kap. 11 a §

I paragrafen föreslås olika grunder för att en verkställbarhetsförklaring inte ska få meddelas för beslut om förverkande enligt den nya bestämmelsen i 1 kap. 3 § första stycket 4, dvs. s.k. utvidgat förverkande. Grunderna ska gälla utöver vad som anges i 10 och 11 §§ i kapitlet.

Under föredragningen har upplysts att 11 a § har utformats med 11 § som förebild. De bestämmelser som föreslås i 11 a § har dock inte samma karaktär av hinder mot verkställighet som anges i den paragrafen utan avser vilka ytterligare villkor för verkställighet som i detta särskilda fall uppställs av Sverige (jfr remissen s. 18). Paragrafen bör därför ges en positiv formulering och placeras under en egen rubrik.

I lagrådsremissen (s. 19) anges att det kan tänkas att vissa utländska beslut om utvidgat förverkande i stor utsträckning avviker från de beslut som är möjliga att meddela i Sverige. En prövning måste därför göras innan ett utländskt beslut kan erkännas och verkställas i Sverige. Prövningen bör enligt remissen ligga så nära den prövning som sker i ett motsvarande nationellt fall som möjligt. De villkor som gäller för att få besluta om förverkande enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken ska därför i huvudsak gälla även för att ett utländskt beslut ska få erkännas och verkställas här. Mot denna bakgrund har den föreslagna 11 a § utformats i nära anslutning till bestämmelserna i brottsbalken.

Samtidigt sägs i remissen (s. 21) att en av utgångspunkterna i ett system med ömsesidigt erkännande är att medlemsstaternas myndigheter inte ska ompröva varandras beslut. Det framhålls också att den svenska domstolen inte ska göra en sådan bevisprövning som sker vid tillämpningen av 36 kap. 1 b § brottsbalken. Även under föredragningen har upplysts att avsikten är att den svenska domstolen inte ska överpröva det utländska beslutet om förverkande utan tvärtom lägga det till grund för sitt avgörande.

Lagrådet konstaterar att dessa två utgångspunkter för utformningen av bestämmelserna är svårförenliga. Detta gäller särskilt villkoren i första stycket 3 och 4 som tar sikte på faktiska förhållanden. Såsom lagtexten är formulerad framgår inte annat än att det är den svenska domstolen som ska pröva om de angivna förhållandena föreligger. Om något annat är avsikten måste detta komma till tydligare uttryck i bestämmelserna.

Enligt första stycket 3 ska en verkställbarhetsförklaring inte få meddelas om den förverkade egendomen inte härrör från brottslig verksamhet. Enligt andra stycket ska därvid särskilt beaktas om det i den andra medlemsstatens lag uppställts ett krav på att den egendom som förverkas ska härröra från brottslig verksamhet. Enligt Lagrådets mening framstår det som mindre lämpligt att bedömningen av om det i det enskilda fallet finns ett samband mellan den förverkade egendomen och brottslig verksamhet ska grundas på innehållet i utländsk lagstiftning. Om avsikten är att den svenska domstolen inte ska göra någon egen prövning av bevisningen i målet bör åtminstone krävas att det av handlingarna framgår att den utländska domstolen funnit att ett sådant samband föreligger. Lagrådet anser därför att villkoret bör utformas som en hänvisning till den utländska domstolens bedömning och att det andra stycket bör utgå.

Av samma skäl kan ifrågasättas om bestämmelsen i tredje stycket om oskälighet bör tillämpas på det sätt som utvecklas i författningskommentaren. Där anges att en faktor som bör beaktas vid en skälighetsbedömning är utformningen av de bevisregler som har tillämpats i den andra staten. Snarare än att skälighetsbedömningen grundas på innehållet i den utländska lagstiftningen bör den ta sikte på om det ur ett svenskt perspektiv i det enskilda fallet framstår som oskäligt att erkänna och verkställa ett beslut i Sverige. Inte heller bör skälighetsbedömningen komma in under varje punkt för sig utan närmast som en slutkontroll av att en verkställbarhetsförklaring kan meddelas.

I första stycket 4 föreskrivs att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas om beslutet om förverkande inte riktar sig mot någon av de personer som anges i 36 kap. 5 a § brottsbalken. De personer hos vilka förverkande av utbyte av brottslig verksamhet får ske enligt den paragrafen är (1) gärningsmannen eller annan som medverkat till det brott som förverkandet grundas på, (2) den som förvärvat egendomen genom bodelning eller på grund av arv eller testamente eller genom gåva samt (3) den som förvärvat egendomen på annat sätt och därvid haft vetskap om eller skälig anledning att anta att egendomen har samband med brottslig verksamhet.

Beträffande denna punkt har det under föredragningen upplysts att avsikten är att den svenska domstolen ska pröva ärendet på grundval av det material som tillhandahålls från den utländska domstolen. Lagtexten måste dock uppfattas så att det är den svenska domstolen som, utan begränsning i fråga om bedömningsunderlaget, ska avgöra om villkoret är uppfyllt. Enligt Lagrådets mening är det också denna ordning som bör gälla, inte minst därför att de förutsättningar som anges i 36 kap. 5 a §, särskilt de i punkten 3, är sådana att de sannolikt många gånger inte kommer att kunna utläsas ur handlingarna från den utländska domstolen.

Med hänvisning till det anförda föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

För beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 gäller, utöver vad som anges i 10 och 11 §§, att en verkställbarhetsförklaring får meddelas endast om

1. den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande motsvarar ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex år eller mer, eller något av de brott som räknas upp i 36 kap. 1 b § andra och tredje styckena brottsbalken,
2. brottet är av beskaffenhet att kunna ge utbyte,
3. den utländska domstolen bedömt att den förverkade egendomen härrör från brottslig verksamhet,
4. beslutet om förverkande riktar sig mot en sådan person som anges i 36 kap. 5 a § brottsbalken, och
5. en verkställbarhetsförklaring inte framstår som oskälig.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 januari 2014

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Ask, Larsson, Erlandsson, Hägglund, Borg, Billström, Adelsohn Liljeroth, Björling, Ohlsson, Attefall, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt, Ek, Lööf, Enström, Arnholm, Svantesson

Föredragande: statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2013/14:66 Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen		32006F0783